

ÉLETTÜNK

XXVII. évf. 12. szám (27. Jahrg. Nr. 12.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1995 december

Karácsonyi körlevél

A KÜLFÖLDÖN ÉLŐ MAGYAR KATOLIKUS HÍVEKHEZ

Kedves Magyar Testvéreim!

Az Egyház minden évben megünnepli karácsonykor Jézus Krisztus születését, mert ez az egyedülálló és felülmúlhatatlan esemény ugyanakkor mindörökké jelen van a történelemben és a mi életünkben. Szinle hihetetlen az emberi elme számára, hogy a hatalmas Isten emberré lett, mégis mi hisszük és túlradó örömmel vesszük tudomásul, hogy „Velünk az Isten”. Krisztus születésének 2000. évfordulója még inkább növeli örömeinket és arra ösztönöz, hogy tudatosan készüljünk fel erre a jubileumi eseményre. A szentatya útmutatása szerint már most az 1995-96-os esztendőben illene elgondolkoznunk, s majd 1997-98-99-ben egy 3 éves elmélyüléssel tesszük magunkat egyre alkalmasabbá a 2000. jubileum megünneplésére. Használjuk fel tehát az 1996-os esztendőt a következő gondolatok megfontolására:

1. Először is hála és öröm tölti el szívünket, hogy eljött közénk a Megváltó. Gondoljuk csak el, mi lenne velünk Jézus Krisztus nélkül, mi lenne a világgal a kereszténység nélkül! Olyan természetesnek vesszük általában, hogy meg vagyunk váltva, hogy bűneinkből és a halálból van feltámadás, hogy a világosság fénye mégiscsak áttöri a sötétséget, bármennyire is igyekszik a sötétség hatalma kiterjeszteni birodalmát. Tudunk-e hálával gondolni a Megtestesülés és Megváltás nagy ajándékaira? Gyakran csak panaszkodunk meg sopánkodunk és elfeledkezünk arról, hogy mennyi mindent kaptunk az élet ajándékán felül a Jóistentől: az Ő túlradó szeretetét és kegyelmét, a bőséges és örök életet. Olyan készek vagyunk bajainkat felsorolni; de nem kellen-e még inkább összeszámolni Isten felülmúlhatatlan ajándékait az emberiség számára az elmúlt 2000 év folyamán és mindazt a sok szépet és jót, „Isten csodálatos tetteit”, amit magyar népünk kapott az elmúlt 1000 év alatt. Családunkban és egyéni életünkben is inkább az ajándékokat számolgassuk, mint bajainkat, melyek többnyire saját magunk szerzeményei. Bizony nagyon illene, hogy ma-

gyar népünk az ezredfordulón inkább hálaalkodjon, mint panaszkodjon a múlt felé.

2. Visszatekintve a kereszténység 2000 éves történelmére, a hálaadás mellett el kell ismernünk azt is, hogy milyen hálátlanok voltunk az Isten ajándékaival szemben. Milyen sokszor álltunk ellene kegyelmének és okoztunk kárt, szenvedést magunknak és másoknak. Sajnos a keresztények nem mindig viselkedtek ke-

4. A hála, a bűnbánat, és a hűség jellemesse tehát azt a megújulást, amit a jubileum alkalmával el akarunk határozni és meg akarunk valósítani. És még valami: Reménységgel lépni át a 2000. év küszöbét! Mindnyájunknak, az egész emberiségnek talán erre van a legnagyobb szüksége manapság. Ránk keresztényekre, és magyarokra, ez a feladat különleges súllyal nehezedik, hiszen mi tudunk bizalommal nézni a jövőbe, mert

KARÁCSONYI ÉNEKLŐ ANGYALOK

Egy Alsó-Bajorország-i betlehemből, 1525 k. München, Bajor Nemzeti Múzeum

resztény módon. Nekünk magyaroknak is szükségünk van arra, hogy bűnbánóan vizsgáljuk mellünket a múltban elkövetett szeretetlenségeinkért, viszálykodásunkért, sőt kegyellenkedésekért, amit a századok folyamán, de még napjainkban is elkövetünk. Sokszor viselkedtünk úgy, mintha nem is lennénk Krisztus követői, hanem a pogány vérbosszú hívei. Hanyagságunk miatt alig értettük meg meg a 2. Vatikáni zsinat megújulásra hívó üzenetét. Még mindig nem tanultuk meg, hogy az Egyház szeretetközösség, melyben a különbözőségeket is egybe lehet foglalni. Nemzeti büszkeségünk olykor mások lebecsülésére vezetett minket, ahelyett, hogy elismernénk az Egyház nemzetekfölötti, minden nemzetet átölelő egységét. Van tehát miért bűnbánatot tartanunk, és bocsánatot kérnünk, hogy új életet kezdhesünk a harmadik keresztény és a második magyar évezred kezdetén.

3. Múltunk, mind az Egyházé, mind magyar népünké, nemcsak sötét foltokkal van tele. Hála Istennek, vannak ragyogó példák is a múltban, de a jelenben is. A Szentatya buzdította minket, hogy tartsuk számon a vértanúk ezreit, akik hősiességükkel és halálukkal tanúskodtak a krisztusi élet értékéről és szépségéről. Mi magyarok szintén büszkélkedhetünk ilyen hősökkel és szentekkel. Tartsuk őket számon és lebegjen példájuk szemünk előtt, hogy hősiességük és hűségük erősítsen minket a jövő évezredben is. Nehéz körülmények között is maradjunk hűségesek keresztény katolikus hitünkhöz és ezeréves szentistváni hagyományainkhoz.

Imaszándékok

A SZENTATYA SZÁNDÉKAI
DECEMBERRE

1.

Imádkozzunk: hogy sok jóakarató ember találjon utat a gyűlölet és a diszkrimináció politikájának visszautasítására.

Hogyan keletkezik a gyűlölet és a diszkrimináció politikája? Elsőnek: a diszkrimináció — jogi- és gazdasági területen — hátrányos különbségtétel, valaki jogainak megcsorbítása. Egészen a halálig, amint november 10-én megtudtuk, hogy a Nobel díjas Ken Saro-Wiwa-t és másik nyolc társát kivégezték, mert az ogoni kisebbségi nép országáért, jogiért küzdöttek. Egészen a halálig, ahol valamilyen háborúban elveszik emberek jogát az élettől.

A háború a politika erőszakos, gyilkos formája. Miből keletkezik? Gyűlöletből, az igazságtalanság különféle formáiból, egyszóval a különböző bűnökből. Hatása végzetes: könnyű embereket lelőni, de életre kelteni nem lehet őket.

Mikor keletkezik a gyűlölet és diszkrimináció politikája? Ha hosszú időn át felgyülemlik a gyűlölet, a bűn, a bosszúállás... Egyszer kitör és lávaszerűen előnt országokat, vidékeket, vagy embercsoportokat vesz birtokba: katonaság, rendőrség, kormány, harcos egységek. Élükön a legjobban gyűlölő, bűnöző fő áll — esetleg az államfő.

Fékezni, elhárítani csak a jó képes, ha elég sokan teszik a jót. Sőt harcolnak érte — fegyver nélkül. A jóság, az áldozathozatal, az igazságosság... „fegyverével”. Van miért imádkoznunk...

2.

Imádkozzunk: hogy a gyermekek, aki az erőszak áldoatáivá váltak, a karácsonyi örömhírben szeretetet és védelmet találjanak.

Gyermekek fogékonyabbak az öröme, mint a felnőttek. Nem, mintha mi nem tudnánk örülni, de ők mélyebben élnek meg.

A világtörténelem legnagyobb örömhíre: Jézus gyermekként való születése, amelynek csúcspontja a megváltás műve.

Csodálatos az isteni szeretet: kiszolgáltató, tehetetlen újszülöttként jelenik meg — az akkor is gyilkos (Heródes) világban és hozza, később osztja Jézus „minden értelmet felülmúló” (Szent Pál) szeretetét. Ezt csupán sejteni lehet — szóval csodálkozással, tágra nyílt szemmel.

Gyermekek sajátága, hogy rendkívül jól képesek sejteni, csodálkozni. És: imádkozni.

F. O.

területén éltek, szolgáltak és haltak vértanú halált, és ezért mi magyarok különös tisztelettel öveztük őket, mégsem akarjuk őket kisajátítani csak magunk számára, hanem együtt örülünk a horvát (Folytatás a 2. oldalon.)

ÁLDÁSOS ÉS BÉKÉS
KARÁCSONYT
KIVÁN OLVASÓINK
AZ ÉLETÜNK!

Karácsonyi körlevél

(Folytatás az első oldalról.)

és lengyel néppel, valamint a szlovákokkal, akiknek jelenlegi területén ontották vérüket. A Szentatya kívánja, hogy az ő példájukat követve a közép-kelet-európai nemzetek békében és egyetértésben éljenek és dolgozzanak egy szebb jövőért. Ugyancsak a kassai vértanúk szenttéavatása adott alkalmat a Szentatyának arra, hogy szóljon az ökumenizmusról is, mert hiszen a vértanúk a sajnálatos válás-háborúk áldozatai voltak, mint azok a protestánsok is, akiknek emlékműve előtt maga a pápa is tisztelgett Eperjesen. Tisztelnünk kell egymásban a vallásos meggyőződést és a hűséget, és el kell ítélnünk minden kegyetlen megtorlást. A Szentatyának szíven fekszik a nemzetek közti megbékélés, ezért hangsúlyozta Szovákiában erőteljesen a fiatalok előtt, hogy „Hazaszeretet igen, de nacionalizmus nem!” — Ökumenikus szempontból nagy jelentőségű a pápa két másik levele: „Kelet Világossága” (Orientale Lumen), melyben felsorolja az Egyház keleti ágának gazdag hagyományát; valamint az „U t U n u m S i n t” kezdetű enciklika, melyben a Szentatya a keresztények egységéről szól, mint minden kereszténynek feladatáról, hiszen ez az Úr Jézus szívevágya.

Magyarországon 1995-ben ünnepelték Szent László király halálának 900. évfordulóját, mely alkalomból egyházi ünnepséget rendeztek, különösen Győrben és Nagyváradon. — Esztergomban május 6-án volt a szokásos Mindszenty zarándoklat, 20 évvel a hercegprímás halála után. — 1996-ban lesz Szent Gellért vértanú püspök halálának 950. évfordulója, melyet különösen Szegeden fognak megünnepelni, hiszen Szent Gellért csanádi püspök volt. — Ugyancsak 1996-ban ünnepeljük a pannoni szülötű Szent Márton tórsi püspök halálának 1600. évfordulóját, főképpen Szombathelyen. — Jövőre lesz a keleti szertartásúakat Rómával egyesítő Ungvári Uniónak 350. évfordulója, valamint 300. évfordulója annak az eseménynek, hogy a Máriapócsi kegykép első alkalommal könnyezett. — A magyar egyház természetesen résztvesz az 1996-os millicentennárius ünnepségeken is, amikor a honfoglalásnak 1100. évfordulójáról fognak megemlékezni. Ez egybeesik Pannonhalma ezer éves jubileumával, melyre valószínűleg ellátogat maga a Szentatya is.

Jómagam ebben az évben több magyar közösségnél végeztem lelkipásztori látogatást. Kanada és az Egyesült Államok mellett eljutottam Belgiumba, Hollandiába, Németországba és Ausztriába is. Képviseletem a külföldi magyarokat az esztergomi Mindszenty zarándoklaton, aztán elmentem meglátogatni az ungvári magyarokat, ahol éppen Úrnapja volt és magyar híveink hatalmas utcai körmenetben fejezték ki hűségüket az Eukarisztikus Jézus iránt. Nagy örömmel szolgált, hogy ott lehettem a fent említett kassai szenttéavatáson is.

Látogatásaim alkalmával mindig nagy örömmel tölt el magyar testvéreink buzgósága és hűsége, bár sok helyen számuk egyre fogyatkozik. Jónéhány helyen azonban virágzó egyházközségi élet folyik, áldozatos papi munkával és a hívek aktív közreműködésével. Az elkövetkező évben tovább folytatom a látogatásokat. Magyar híveimről naponta, ország és város szerint megemlékezem a szentmisében, és kérem a Jóistent, hogy tartson meg bennünket hitünkben és magyarságunkban.

A hit erősítését, reményünk öregbítését, és a szeretet növelését kívánom

Olvassuk együtt a katekizmust!

A harmadik parancsolatról, az Úr napjának a megszenteléséről beszélgettünk. Mindenki elmondta ezzel kapcsolatos élményeit, mit jelent számára a vasárnap szentmise. Többet felelgették a boldog gyerekkor vasárnapjait, a közös szentmiséket és az együtt töltött pihenést. Az volt ám az igazi ünnep, mindenki az utcán volt és külön-külön, de mégis együtt örültek a fiatalok és öregek, kicsik és nagyok. Aki veszi magának a „fáradságot” és a plébánia közösségében megkeresi a saját helyét, meghívja barátait és együtt töltik a vasárnapot, azok a mai világban is ünnepelni tudnak.

Közösen megállapodtunk elfogadva azt az igazságot, hogy ünnepelni egyedül Istennel lehet. Itt hoztuk fel bizonyosságot a kommunista „ünnepek”, amelyek minden látszat ellenére nem voltak ünnepek, mivel az Istent zárták ki. Világosan következik, hogy ez az igazság minden „Isten nélküli ünnepre” érvényes. Erre aztán mindenki ezer és egy példával jött elő: — amennyire zárjuk Isten jelenlétét, annyira lesz iszentelen az életünk és a vasárnapunk is.

Az első három parancsolat Istenre vonatkozik, ezt a katekizmus egy fejezetben tárgyalja: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből”. Ha az ember imádja az Istent (első parancsolat), jelenlétében él, tisztelettel mondja ki nevét (második parancsolat), megtartja az Úr napját (harmadik parancsolat), akkor szereti az Urat, ahogy a főparancsolat írja elő. Vallásunkat nem elég a szívünkben gyakorolni, hanem nyilvánosan is meg kell hitünkkel vallani az Egyház által előírt ünneplésben. Mindenfajta ellenvetéssel és gyakorlattal szemben tudatosítanunk kell a vasárnap kötelező megtartását. „Az Egyház meghatározza és pontosítja az Úr törvényét: „Vasárnap és más kötelező ünnepen a hívők kötelesek szentmisén résztvenni”... A vasárnapi Eucharisztia az egész keresztény vallás-gyakorlás alapja és megszentelése. Ezért kell a híveknek részesülniük az Eucharisziából a kötelező ünnepeken, hacsak komoly okuk nincs rá, hogy elmaradjanak... Akik szándékosan távol maradnak kötelezettségüktől, súlyos bűnt követnek el”.

A következő pontban meg összefoglalja a katekizmus a parancs fontosságának a kihangsúlyozását és megokolását: „A vasárnapi Eucharisztia közös ünneplésén való részvétel tanúskodik Krisztaushoz és az ő egyházához való tartozásunkról és hűségünkről. A hívek ezzel tanúsítják közösségüket a hitben és a szeretetben. Együtt tanúskodnak Krisztus kegyelméről és az örök üdvösségbe vetett reményünkről. A Szentlélek irányításával kölcsönösen vigasztalják egymást”. A mai gyakorlat után ítéelve a katekizmus elveszi szabadságunkat és vissza akar helyezni bennünket a „letűnt világ egyházába”. Az első három parancsolat nem az emberről beszél elsődlegesen, hanem az Istenről, éppen ezért a szabadság és minden emberi kérdés akkor nyer választ és annak, aki azokat megtartja. Aki magát keresi Isten imádása helyett, az Eucharisziában az emberre fordítja a figyelmet, kifogásaival

mindannyiuk számára karácsonyra és az új esztendőre. Püspöki áldással és szeretettel köszöntöm minden külföldön élő magyar testvéremet, a mi Urunkban:

1995 Karácsonyán

+ MIKLÓSHÁZY ATTILA SJ

a külföldi r. k. magyarok püspöke

maga marad. Örökös kérdés a miséző pap személye, állandó kritika tárgya a prédikáció, ezt teljes joggal tehetik a hívek, de gondolnak-e az Egyház ősi kérésére: „Gyertek korán a templomba, jöjjetek az Úrhoz és gyónjátok meg bűnci teket, imádkozva szálljatok magatokba. Vegyetek részt a szent és isteni liturgián, fejezzétek be imáitokat és ne menjetek el a mise vége előtt... Gyakran mondtuk: ez a nap az ima és a pihenés napja. Ezt a napot az Úr adta. Őt magasztaljuk és benne örvendezzünk”.

A vasárnapok és ünnepek keresztény megünneplése időnként több időt és fáradságot is követel, — az utazás, a szabadság alkalmával —, de minden jól előkészített szentmise meghozza a maga eredményét, amelyről egy édesanya beszélt. „Minden vasárnapra együtt készülünk fel, előre elolvassuk a vasárnapi olvasmányokat és elbeszélünk róluk. Mindenki izgalommal várja mit hall vissza az ő gondolataiból a vasárnapi szentmisén. A gyerekek számára így a mise nem hosszú és nem teher. Külföldre is visszük magunkkal misekönyvünket és mindent megértünk még a nyelvi nehézségek ellenére is. Gyerekeink szívesen eljátszák nekünk az evangéliumi történetet, — mi csoda élvezet volt nekik Zakeusról szóló evangélium...” Igaz a boldog család és a család keretén belül, annak kisugárzása kell legyen. A gyerekek olyan összekötők a keresztény közösségben, amit a felnőttek nem tudnak megtenni. Így történt ennek a családnak a legkisebb tagjával a 3 éves Juditkával: a mise végére „elvezett” és egy magányos, szomorú néni ölében ült: „A néni meghívott karácsonyi gyertyagyújtásra” — újságolta.

Szabó József (Offenburg)

EMLEKTÁBLA PROHÁSZKÁNAK NYITRÁN

A közelmúltban magyar- és szlovák nyelvű emléktáblát helyeztek el a nyitrai Szent András templomban, ahol Prohászka Ottokárt keresztelték. A közhiedelemmel ellentétben Prohászka nem volt szlovák (tót), ugyanis apja cseh volt, anyja pedig svájci származású. Magyarul Losoncon, mint kisdíák tanult meg, de ő magát mindig és mindenütt magyarnak vallotta és műveit magyarul írta. Az emléktáblát az ünnepélyes szentmise után Pápai Lajos győri püspök áldotta meg. A meghívott nyitrai főpásztor, Jan Korec bíboros „más irányú elfoglaltsága miatt” nem vett részt az ünnepségen, sőt úgy tűnt: „alkalmatlan volt az időpont Frantisek Rábek segédpüspök úrnak is” — olvasom az „Új Ember” tudósításában, amelynek befejező néhány sorára is érdemes figyelni: (Az ünnepség után) „a templomban leoltották a villanyokat és bezárták a kaput. Ki tudja, mikor nyitják ki újból: mikor és kik látják legközelebb az emléktáblát?”.

A „SZEGÉNYEK ORVOSÁRA” EMLÉKEZTEK KÖRMENDEN

Batthyány Strattman Lászlóra emlékeztek, születésének 125. évfordulóján Körmenten, ahol mint orvos, életének legaktívabb éveit töltötte. Az emlékezetének szentelt szentmisét Konkoly István szombathelyi püspök és Paul Iby, Burgenland püspöke közösen mutatta be a Szent Erzsébet plébániatemplomban. A szentmise után a kastély parkjában az egyházi és világi intézmények és szervezetek képviselőinek jelenlétében ünnepélyesen megkoszorúzták Batthyány Strattman László bronz-szobrát.

Az Úr közel van

ADVENTI ELMÉLKEDÉS

Advent világához és hangulatához hozzátartozik a ködös november és december. Homály és sötétség borítja a földet, akárcsak az Ószövetség lelki világát, amikor az emberek a Messiást várták. Most, amikor az új egyházi év kezdődik, az advent ezt a Krisztus előtti borongós lelki homályt, a Szabadító utáni vágyat és világosságot jelképezi. Ez a vágy csendül ki a Rorate-misék énekeiből és imáiból: Harmatozzatok egek, jöjj el édes Údvözítőnk!

Prohászka püspök szerint két advent van, az egyiket ünnepeljük, a másikat éljük. Ünnepeljük régi korok óhaját és vágyát, régi évezredek siralmas lelki eltevélyedését, amikor a választott nép imája az ég felé sikongott: Téged vár a népek lelki sötétsége Isten. Valóban azokban a sötét és nehéz időkben nem volt, aki lelkieleg segítsen. A nép homályban botorkált, a próféták pedig élesztették a lelkeket. A próféták szavára nagy szükség volt, mert az emberek akkor is hamar letértek az igaz útról, mely Istenhez vezet. Az ószövetségi ember kereste az Isten országát, szükségét érezte a Megváltó eljövételének. Ezt érezte a nemzetek nagy apostola, Szent Pál is, amikor azt írta: „Üdvözítőt várunk”. Tudta, hogy Krisztus nélkül elvesz a világ. Mi is ezekre a régmúlt időkre emlékezünk szép adventi énekekben és imáinkban a Rorate szentmise hangulatában. „Beállunk a sötét homályba s letakarjuk lelkünket évezredek víziók fátyolával. Elgondoljuk, hogy izzó vágy hasogatta az eget, míg kinyílt”.

Ez volt az első advent, az Úrvárás ideje a sötét Ószövetségben.

A másik adventet most éljük, hisz egész életünk egy advent, Úrvárás, Úrjövet. Sokban hasonlít a mi adventünk is az ószövetségi adventhez. Mi is éjben állunk, körülvesz bennünket homály, ködös lelki homály és köd. Elég ha szét-nézünk keresztény egyházi életünkben, mennyi bizonytalanság, tisztán nem látás és véleménykülönbség uralja egyházi életünket. Nyugaton és Keleten is...

Nietzsche megállt egyszer a kölni dóm előtt, magamódján belesodálkozott a 70 méter magas tornyokba és a dóm kicifrázott gyönyörű köveibe, hisz ez a remekmű egy kőbe vésett imádság. Végül pedig így kiáltott fel: Ezek a régiek tudtak gyönyörű dómokat emelni, mert voltak dogmáik (ti.: hitük). Nekünk csak véleményeink vannak és véleményekkel nem lehet dómokat építeni...

Az Úr közel van — mondja Szent Pál. Az Urat várjuk minden adventben, most is, mert jönni fog, hogy eloszlassa a homályt és sötétséget. Maga Isten jön el, ez a mennyország hite. Ezért azonban imádkozni kell, ostromolni az eget, mert magától nem nyílik meg a magaságos ég. Ezt tették a próféták is. Nehéz adventi időkben könyörögtek: Rorate coeli desuper... A Messiás mindig eljött és megújította a föld színét.

Merli Rudolf

Nem nézek én annyit hátra, mint sok hazámfia, hanem inkább előre; nincs annyi gondom tudni, valaha mik voltunk, de inkább átélni, idővel mik lehetünk. A múlt kiesett hatalmunkból, a jövőnek urai vagyunk.

*

A nyelv kimondhatatlan drága kincs, mert magában rejtli a nemzeti fennmaradásnak zálogát.

Széchenyi

Az Esztergom-Budapesti főegyházmegye helyzete, gondjai, jövője

DR. PASKAI LÁSZLÓ BIBOROS-PRIMÁSSAL, ESZTERGOM-BUDAPESTI ÉRSEKEL BESZÉLGET
AZ ÉLETÜNK SZERKESZTŐJE, FEJŐS OTTÓ A BUDAVÁRI PRIMÁSI PALOTÁBAN

Életünk: Kedves bíboros úr, milyen területeken fejlődött az egyházmegye 1989 óta?

Dr. Paskai László: Válaszom lényege: a magyarországi egyházak elnyerték a szabadságukat. A lelkiismereti és vallás-szabadságról szóló törvény biztosítja azt, hogy az egyházak teljes mértékben a maguk törvényei szerint élhessenek és vallási tevékenységüket szabadon fejthessék ki. Ebből adódnak a legfőbb gondok és a legfőbb örömeik is. Legfőbb gondok közé kell sorolni azt, hogy négy évtizeden keresztül az egyházi intézmények megszűntek, mindössze a püspökségek, plébániák maradtak meg. Legfontosabb feladataink közé tartozott a megszüntetett szervezeteknek újjászervezése. Teljeség igénye nélkül hadd utaljak egy-kettőre: feladatunk volt az ifjúsági közösségeknek, a hívek közösségeinek, egyház-közösségeinek, a különböző lelki-teológiai továbbképzéseknek az újjászervezése, lelkigyakorlatoknak a beindítása. Különös hangsúlyt kaptak a szerzetesrendek újjászervezése. Ha újjászervezésről beszélek, nem szabad figyelmen kívül hagyni ennek azt a sajátos vonását, problémáját, hogy nem volt folyamatosság. Négy-öt évtized után ott nem folytatódhatott az egyházi élet, ahol előzőleg abba maradt, viszont sokszor idős személyek voltak hajlandóak és készségesek arra, hogy törődjenek az újjászervezéssel és érthetően azt akarták visszahozni, amit fiatal korukban megélték. Gondolok itt akár a szerzetesrendek, egyes ifjúsági egyesületek újjászervezésére, pl. a cserkészetre. Időbe telik, amíg ezen a problémán túl tudunk jutni. Az egyesületek újjászervezése mellett természetesen földadatunkká vált intenzívben az ifjúsággal, tehát a hitoktatással való foglalkozás is. Szabadon történik a hitoktatás, annak ellenére, hogy a diákoknak, fiataloknak igen nagy része nem vesz részt semmiféle hitoktatásban sem. Viszont akik jönnek hitoktatásra, azok számára biztosítani akarjuk, hogy minél jobb és minél inkább a mai kornak megfelelő hitoktatásban részesüljenek.

É.: Volt-e hatása a pápa magyarországi látogatásának?

P. L.: Ha fejlődésről beszélünk, akkor két komoly tényezőt mindenféleképpen ki kell emelni. Az egyik II. János Pál pápa magyarországi látogatása volt. Ez szervezés szempontjából is komoly erőpróbát jelentett, hisz tapasztalat nélkül, személyi föltételek nélkül a legnagyobb jellegű szervezést kellett megoldani itt ebben az egyházmegyében, az

esztergomi látogatást, az augusztus 20-án, a Hősök terén való szentmisét. De itt Budapesten találkozott a pápa a betegekkel, a pap- és szerzetesnövendékekkel, majd az ifjúsággal. Komoly lendületet adott mindenféleképpen a pápának a látogatása és a hívek számára egyénileg is nagy élményt nyújtott. Elsősorban a személyes találkozás, amelyre később is visszaemlékeznek és a Szentatya beszédei, amelyekben az egész hívő közösség számára adott eligazítást, biztatást. A Püspöki Karnak mondott beszédében pl. buzdított a pápa, hogy tartsunk egyházmegyei zsinatokat. Ez 1994-ben meg is valósult és igen kiemelkedő esemény volt. Ötven éven keresztül egyházmegyei zsinatot nem tudtunk tartani. 1988-ban vettem fel először a zsinat megtartásának a gondolatát, a bekövetkezett változások miatt azonban akkor nem volt időszerű a megtartása. Azután pedig a pápalátogatásra készültünk. Végül 1994-ben megtartottuk az egyházmegyei zsinatot. Nem is a dokumentum itt a leglényegesebb — természetesen az is iránymutató —, hanem az, hogy papok és hívek egyaránt bekapcsolódtak a zsinat munkájába. Sok világi hívő vett részt az előkészítésben és a zsinaton. Meg kell mondanom őszintén, hogy a zsinat megtartásával kapcsolatban jóeső érzés volt látni, hogy vannak elkötelezett híveink, akikre tudtunk számítani. Amire szívesen gondolok vissza, éppen a hívek részéről a pozitív hozzáállás. Talán még merném azt mondani, hogy a zsinaton résztvevő világi hívek részéről sok esetben szigorúbb felfogás és iránymutatás igénye jelent meg, mint amit papok gondoltak, illetve mint amit a realitásban meg tudnánk tenni. A fejlődéshez hozzátartozik az is, hogy néhány iskolát is el tudtunk indítani, inkább általános iskolát, az egyházmegye lakosságához, illetve híveihez viszonyítva nem sokat. De ez is már komoly elindulást jelent abban, hogy az ifjúság nevelésével tudjunk foglalkozni.

É.: Hány oltártestvér áll szolgálatban?

P. L.: Az egyházmegyében körülbelül 280 pap van aktív szolgálatban, de ezeknek kb. a fele 60 év fölötti. A lelkipásztorok között hozzávetőlegesen ötven szerzetes működik, hisz azok a rendek, amelyek tehetők, átvették a volt plébániákat, illetve templomaikat.

É.: Hány plébánia áll üresen?

P. L.: Az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyének sajátos helyzete van, kb. 90%-a a plébániáknak Budapesten van. Ezek nagy plébániák, következésképpen kevesebb pappal is könnyebb az ellátásuk, mint vidéken. Konkrétan most a vidéki részt tekintve, 16 plébánia van pap nélkül, ahogy mondani szokták, oldallagos ellátásban. Budapesten 4 ilyen plébánia van, kisebb jellegű plébániák, amelyeket a szomszéd plébános lát el.

É.: Kaptatok-e fontos épületeket vissza?

P. L.: Van plébánia, amelyik visszakapta a régi egyházközségi épületét és ott különböző egyházközségi csoportok tudnak működni. Kiemelkedőnek számít, hogy Esztergomban a Tanítóképző Főiskola épületét visszakaptuk. Relatíván Budapesten kevés épület került vissza.

É.: A katolikus iskolákról mondanál valamit?

P. L.: A szabadság elnyerésével együtt megnyílt a lehetőség az iskoláknak az elindítására is. Ez elég sok helyen akadályba ütközik: az egyházmegyében két óvoda indult el, hat általános iskola — egy ebből Esztergomban van, egy Szentendrén, a többi Budapesten. Ezen kívül működik Budapesten egy keresztény szempontból elkötelezett, de önkormányzati iskola, amelyiknek a neve: Pannonia Sacra. Meg kell említeni, hogy új középiskolát nem tudtunk indítani. Itt az egyházmegye területén az előző időszakban is volt 4 középiskola, a piaristáknak egy, a ferenceseknek kettő (Esztergomban és Szentendrén) és az iskolanővéreknek a Knézich utcában. Azonkívül visszakaptuk — mint említettem — az esztergomi tanítóképzőt, a neve: Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola. Ez a főiskola nem teljes mértékben egyházi irányítás alatt áll, hanem egy sajátos szerződés révén a finanszírozást a minisztérium biztosítja. Következésképpen nem teljesen a saját elgondolásunk vagy célkitűzéseink szerint tudunk ott élni. De nagyon fontos lépés, hogy tanítóképző főiskolán lehetőség van hitoktatói képzés megszerzésére, ezt az esztergomi szeminárium keretében. Van külön lelkésze is a főiskolának, azonkívül a főiskola tanácsába, vezetésébe papot is bekapcsoltunk.

É.: Hogyan és hol gyökereznek vissza a szerzetesrendek egyházmegyédben?

P. L.: Itt igen sok szerzetesrend kezdte el működését. Ennek egyik oka az, hogy sajnos Magyarországon minden Budapest-centrikus. Tehát, ha egy szerzetesrend újra szerveződni akar, lehetőség szerint Budapesten keres magának lehetőséget. Ez vonatkozik a férfi szerzetesrendekre is, amelyeknek házuk volt Budapesten, többé-kevésbé valamilyen központot tudtak létrehozni itt, illetve valamilyen közösséget. Leginkább vonatkozik a női szerzetesrendekre, mert azoknak a legfőbb előjárójuk Budapestről akarja irányítani a közösség újjászervezését. Több női szerzetesrendnek sikerült még épületet visszakapnia, ahol el tudják kezdeni a közös életet. Azért többségnek azonban még nincs semmilyen olyan jellegű épülete, ahol a közös élet el tudna indulni.

É.: Milyen a hívek feladatvállalása, együttműködése?

P. L.: Meg kell mondanom, még a hűséges híveink részéről is egy bizonyos jellegű hiányosság megmutatkozik, hisz a hittanoktatás nem volt kielégítő az elmúlt időben. A hűséget az egyház és a templom iránt megőrizték, segítették is az egyházat. Az egyházmegyét ha tekintem, azért szép számmal vannak olyanok, akik aktívan igrkeznek bekapcsolódni akár az egyházközségnek az életébe, akár egyházmegyei földadatokba, akár valamilyen más speciális feladatba. Ebből a szempontból komoly remény van arra, hogy tudunk mindig több elkötelezett hívőt találni, akik bekapcsolódnak az egyházmegye belső életébe. Ahogy említettem, az egyházmegyei zsinaton is ez a jószándék megmutatkozott. Az egyházmegyei zsinattal kapcsolatban hadd említsem, hogy a zsinati tagok 40%-a volt civil, 40%-a pap, 20%-a szerzetes. Már ez a szám is mutatja, hogy jószándékkal kapcsolódtak be. Mindenféleképpen szükség

Kada Lajos érsek, apostoli nuncius levele az Életünkhöz

Sokszor irigyeltem ismerősöket, akik egy közös levéllel válaszoltak barátainak és adtak hírt magukról. A levelezésnek ez egy igen leegyszerűsített, de gyakorlati módja.

Először életemben kényszerülök erre a megoldásra. Különböznem tudnék válaszolni arra a sok levélre, amelyeket asztalomon találtam szabadságomról visszatérve. Legnagyobb részük névnap köszöntés volt az augusztus 25-i Szent Lajos napra.

Közlöm mindjárt, miért vagyok ebben a nehéz helyzetben, amely nem engedi meg, hogy külön-külön levéllel válaszoljak minden egyes levélre.

Hamarosan el kell hagynom Németországot. A Szentatya kinevezett apostoli nunciussá Spanyolországba, ahol természetesen a fővárosban, Madridban lesz lakásom és munkahelyem. Nem kell részleteznem, mennyi munkát jelent a költözködés, a sok hivatalos búcsúfogadás, a zárójelentések megírása, a még függőben levő ügyek lezárása stb. Mindez nem könnyű, mint ahogy nem könnyű 71 éves korban egy másik országba, kultúrába, más nyelvetterületre, más mentalitású emberek közé menni. Azt hiszem megértitek, ha kérem imádságos segítségüket, hogy ezt a nem könnyű áldozatot készségesen elfogadjam és hogy a rám váró új feladatot meg tudjam oldani.

Athelyezésem híre időközben már otthon is elterjedt. Többen kerestek fel kedves levéllel kifejezve sajnálatukat eltávolodásom miatt vagy gratulálva az újabb megbízatáshoz és ígérve egyúttal imádságos segítségüket az új feladathoz.

Szeretném itt együtt megköszönni a névnap kedves köszöntéseket és az új megbízatáshoz küldött jókívánságokat.

A november végéig még előttem álló pár hét, valamint az új helyen töltendő első idő aligha fog lehetőséget nyújtani magánlevelezésre. Ezért már most kívánok kedves Mindnyájatoknak áldott adventi időt, hogy léleekben jól felkészülhessetek Urunk születésének megünneplésére, a szent karácsonyra. Előre is köszönöm esetleg új címekre küldött karácsonyi s egyéb üdvözléteiteket. Új helyemen, új munkám kezdetén nem lesz lehetőségem azok megválaszolására. Kérem ehhez szíves megértéteket. A magam részéről kívánom Mindnyájatoknak karácsony minden szent áldását, igaz lelki örömet és kegyelmét. Kérem számotokra az új esztendőben Isten gazdag áldását, őrző szeretetét.

Legjobb kívánságaimat, szerető üdvözléteimet és áldásomat küldöm.

Bonn, 1995 okt.-nov.

+ LAJOS ÉRSEK

van azonban a hívek egyfajta lelki, hitani továbbképzésre, másrészt pedig segíteni, formálni azt a tudatot, hogy mindegyikünknek missziós küldetése van és a közösség életébe kell bekapcsolódnunk. Van egy-két plébánia — megemlítem a káposztásmegyéri plébániát —, amelyik egészen új, most történt ebben az évben a templom megáldása, ahol egészen szép közösségi élet bontakozott ki. Az ottani plébánosnak különös adottsága van ahhoz, hogy bevonja a híveket a plébániának, az egyházközségnek az életébe. Ezt amikor megemlítem, lényegébe véve ketős következménye van. Az egyik: szükséges, hogy a pap is olyan beállítottságú és készségű legyen, aki szívesen ve-

(Folytatás a 4. oldalon.)

*Idvezlégys kis Jézuska,
Idvezlégys ó kis baba!
Mérs fekszel a jászolba,
A hideg istállóba?*

*Hol a fényes palota,
Hol a kényes nyoszolya,
Hol a lépes mézecske,
Vajjal mázolt köcsöge?*

*Ó ha Magyarországon,
Bicske mezővárosban
Jöttél volna világra,
Akadnál jobb országgra.*

*Mérs adnánk jó mézecsksét,
Vajas, édes tejecksét,
Szükségedet megszánnánk,
Párnácskánkba takarnánk.*

Betlehemes ének

GYERMEKEKNEK

Bárhon megfordulsz ezekben a napokban, mindenütt a közeledő Karácsony előjeleit láthatod. Az emberek készülődnek, tömött sorokban ostromolják az áruházakat, fenyőfákat vásárolnak, lerí róluk, hogy nem tudják kivonni magukat az ünnep búvköréből.

A lázas, látványos készülődéssel párhuzamosan egy kevésbé feltűnő előkészület is folyik. Sokan vannak, akik lelkileg is fel akarnak készülni, és ezért komolyan veszik az adventet. Ezt az idegen szót mostanában gyakran hallhatod a hittanórákon és az istentiszteleteken. Magyarra „Úrjövet”-tel lehetne fordítani. A Karácsonyt megelőző négy hetet öleli fel, és alkalmat kínál a felkészülésre.

Hogy milyen készülődést kell ezen érteni, azt legkönnyebben egy szent ember példáját keresztül tudom bemutatni.

FIATALOKNAK

Az év utolsó napján, Szent Család vasárnapján, olvassuk a szentleckében Szent Pál csodálatos szavait: „Viseljétek el egymást, és bocsássatok meg egymásnak, ha valakinek panasa van a másik ellen. Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke”. (Kol 3,13–14)

Visszatekintve az elmúlt 365 napra, minduntalan az a gondolat motoszkál a fejemben, hogy mennyi emberrel is összehozott a Gondviselés az elmúlt esztendőben! Emberekkel, akik segítettek, támogatottak, vigasztaltak, csak éppen én nem vettem komolyan őket, bizalmatlan, udvariatlan voltam. Voltak, akik bíraltak. Tőlük, s az igazságtól is elzárkóztam... Jó lenne most mindent feledni, a rosszat jóvá tenni, s január 1-én új esztendőben, új emberként Szent Pál intelme szerint újra elkezdni.

Szent Ferenc szavai jutnak az eszembe: „Az Úr testvérekkel ajándékozott

PÜSPÖKI KINEVEZÉS

Márfi Gyula szombathelyi püspöki irodaigazgatóját II. János Pál pápa az Egri Főegyházmegye segédpüspökévé és címzetes püspökké nevezte ki. Márfi Gyula 1943-ban született, Pannonhalmán érettségizett, teológiai tanulmányait a budapesti Hittudományi Akadémián végezte, 1967-ben Szombathelyen szentelték pappá és 1969-ben doktorált. Több helyen lekipásztorkodott, főleg ifjúsági pasztorációban dolgozott. 1976-78 között Párizsban magasabb teológiai tanulmányok után ökumenikus teológiából szerzett diplomát. 1987-ben lett a szombathelyi egyházmegye püspöki irodaigazgatója. Püspöki szentelésére december 2-án az egri főszékesegyházban kerül sor.

GIZELLA KIRÁLYNÉ EREKLYÉI KERÜLNEK VESZPRÉMBE

A veszprémi érsekség kéréssel fordult a bajor művelődésügyi minisztériumhoz: engedélyezze Boldog Gizella sírjának felnyitását a passauai Niedernburg kolostorban — amelynek Gizella királyné apát-nője volt — azzal a céllal, hogy első királynéi ereklyéi az általa épített veszprémi bazilika-székesegyházba kerüljenek. Veszprém, „a királyné városa”, jövőre ünnepli Boldog Gizella és Szent István házasságkötésének ezeréves jubileumát. A királyné csontjait Passauból először Münchenbe szállítják tudományos vizsgálat és konzerválás végett s csak azután, a jövő évi Gizella-ünnepségekre viszik az ereklyét ünnepélyesen Veszprémbe.

ni. Mindig adventben ünnepeljük a gyermekek kedvencét, Szent Miklós püspököt. Több mint 1600 évvel ezelőtt Myra városában, a mai Törökország területén élt. Életpéldája kimondottan adventi példakép. Mit is tett ő? Komolyan vette a Jóisten iránti szeretetet. Olyannyira, hogy ez az emberek, különösen a rászorulóknak felé is megmutatkozott. Nem késlekedett, ha segíthetett valakin, hanem nagylelkűen áldozott idejéből és javaiból. Legendás jóságát a mai napig sem feledte el a világ.

Hiszem, hogy hasonló célokat követve igazi adventi lelkületre teszünk szert, jelét adjuk annak, hogy várjuk Jézus születését, és teszünk azért, hogy közeledése ne legyen körünkben hiábavaló.

Boldog karácsonyi ünnepeket és örömteli újszentendőt kívánok!

János atya

meg!”, ő azokra gondol, akik megosztották vele a vándorlás, koldulás szűkös kenyerét... Sokféle ember, sokféle karakter. Sok közülük, valóban „ajándék”, de korántsem szent! Megvoltak a hibáik, korlátaik, gyengeségeik. Sőt! Kicsinyhitűsége, gyávaságra is hajlamosak voltak. S őket nevezi Szent Ferenc az Úr „ajándékának”.

Senki sem tökéletes. Minden jószándék, bizalom ellenére, nagyon sok kapcsolatról, találkozásról egy idő után kiderül: minden csak jószándék maradt, mert erősebb volt bennük az önzés, mint a szeretet, s így nem tudtuk áttörni korlátainkat. Történik mindez annak ellenére, hogy nagyon jól ismerjük magunkat, mindent ami bennünk rejlik: jót, szépet, dicsőre méltót — hibát, mulasztást, másokat sértő tuskét.

„Viseljétek el egymást és bocsássatok meg egymásnak”. Szent Pál szavai az együtt-egymásért élés aranyszabálya. Arra emlékeztet mindenkit, hogy csak egy lehetséges módja van a békés, sikeres közösségi, társadalmi életnek: ha elviseljük, elfogadjuk egymást „ajándékként”, az Úr ajándékaként.

Csak még egy gondolat. Ebben a kapcsolatban van egy nagyon fontos momentum, pillanat: egymás elviselése, elfogadása még azt is jelenti, hogy mi is ajándékozók kell váljunk! Adnunk kell tartalékainkból, kincseinkből, hogy mások is boldoguljanak. Hogy ajándékot kapjunk, azt valamilyen formában ki kell érdemelnünk. Egy embert, egy jó társat, barátot, testvért „ajándékba” csak úgy kaphatunk, ha mi is adunk, elviselünk, a hibák, gyarlóságok ellenére — bármennyire is fáj — szeretünk.

Szent Ferenc és Szent Pál szavai erre hívnak: Tekintsd embertársaidat az „Úr ajándékának”, s akkor meglátod, hol van a mások elfogadására, feltétel nélküli elviseléséhez szükséges erő forrása!

Pál atya

*Betlehem kis falucskában
Karácsonykor éjfél tájban
Fiúisten ember lett,
Mint kis gyermek született.*

*Őt nevezték Jézuskának,
Édesanyját Máriának,
Ki pólyába takarja,
Befektette jászolba.*

*Az angyalok fönn az égben,
Mennyei nagy fényességben
Zengették az éneket:
Dicsőség az Istennek.*

Betlehemes vers

Az Esztergom-Budapesti főegyházmegye helyzete, gondjai, jövője

(Folytatás a 3. oldalról.)

szi s indítja a híveket arra, hogy bekapcsolódjanak a plébáni életébe, de ez inkább csak a fiatalabb generációnál valószínű. Másrészről mutatja azt, hogy vannak hívek, akik szívesen bekapcsolódnak az egyházközség életébe, csak meg kell mutatni annak a módját: hogyan lehet dinamikusabbá tenni a plébániának, az egyházközségnek az életét.

É.: Milyen változásokat hozott az egyházmegyei határok rendezése? Bizonyára vannak előnyök és hátrányok.

P. L.: Régi hagyományokra épültek az egyházmegyei határok, amelyek évszázadok múlásával, a települések változásával természetesen módosítást kívántak. Sajátosan mutatkozott meg ez az esztergomi egyházmegyében. Ismeretes, hogy a háború előtti időben az egyházmegyéhez tartozott a mai nagyszombati érsekség is. Az első világháború után kialakult politikai határok nagyon szétarabolták az egyházmegyét és azt szoktam mondni, tulajdonképpen az egyházmegye szigetekből állt. Esztergom és környéke, a Duna másik oldalán az Ipoly mentén húzódó sáv majdnem egészen Salgótarjánig. Ezek a területeken a hívek beállítottsága egészen eltérő volt. Ide tartozott a Szigetköz, amelyik Győrtől egészen a határig, tehát a sziget esztergomi megye volt. Nekem 100 km-t kellett megtennem ahhoz, hogy ennek a területnek a legközelebbi plébániáját elérjem. Ide tartozott Budapestnek a közép része. Azonkívül Szentendre, egy kicsit különállóan. Hát így érttem azt, hogy különböző szigetekből állt az egyházmegye. A határok rendezése, módosítása most azt jelenti: egyrészt összefüggő területtel rendelkezik az egyházmegye, hisz Esztergomtól a Duna-menti területek ide tartoznak és egész Budapest, a Csepel-sziget kivételével. A Csepel-szigetnél a Duna természetes határ, nem is kapcsolta a Szentszék az egyházmegyéhez. Ilyen formában az előnyök közé tartozik az, hogy elsősorban Budapesten egységesen lehet lekipásztortí teret kidolgozni, lekipásztortí feladatokat végezni, együttműködni, hisz Nagy-Budapest három egyházmegyéhez tartozott előzőleg. Az egyházmegyei határoknak a megváltozása a hívek szempontjából különösebbet nem jelentett itt sem, másfelől sem, hisz a hívek számára, hogy éppen ki a püspök, nem annyira lényeges. Papok részéről viszont van egyfajta kötődés. A kihirdetés előtt azért kifejezésre juttatták azt a véleményüket, hogy nem tudnak ezzel egyetérteni, illetve belsőleg kötődnek az egyházmegye hagyományához, a papszentelésük, szemináriumiuk helyéhez, ahol készültek a papságra. Ki kell hangsúlyozni, hogy a magyar papság egyéni véleményétől függetlenül a Szentszék döntését engedelmesen elfogadta. Természetes, hogy megmarad az egyéni vélemény, megmarad az egyéni ragaszkodás is főleg idősebbeknél, a kezdeti egyházmegyéhez.

É.: Az Antall-kormány erőteljesen támogatja az egyházat. Mik a jelek az új összeállítású kormányról?

P. L.: Az előző kormány tényleg sok tekintetben támogatta az egyházat, egyházakat — többes számban is mondhatom — s ebben az a cél vezette, hogy az egyház tudjon újjászerveződni, be tölthesse a maga küldetését, hivatását. Tudatában volt annak is, hogy miután az egyház elvesztette a megélhetésének, működésének anyagi alapjait, kell, hogy ilyen jellegű támogatást kapjon. Ebből a szempontból néhány olyan lényeges

pillért elhelyezett, amelyek segítették az egyház működését. A jelenlegi kormány ezekhez nem nyúlt hozzá, de gyakorlatilag több sem kapcsolódott hozzá. Egyelőre folytatják azt az irányvonalat, amely az előző kormány idejében kialakult. Egészen más kérdés az, hogy a finanszírozási területen — a gondolat az előző kormánytól is, a mostaninál is, megvolt —, ezt valahogy szabályozottabb módon kellene végrehajtani. Tehát ne a parlamenti szavazástól tegyék függővé a támogatás módját. Megfelelő megoldás ezen a területen még nem történt. Egyet itt hadd jegyezzek meg: most már két év óta mennyiségi szempontból a támogatás ugyanannyi, tehát nem gyarapodott, de közben az infláció mindig jobban halad előre. Remélhetőleg az elkövetkező évben is legalább számszerűleg ugyanazt a támogatást meg fogjuk kapni. Az állami költségvetésből kapott támogatásának többféle címszava volt eddig. Az egyik, az alapműködésnek a támogatása, amelyik a katolikus egyház esetében nem érte el a kétmilliárd forintot.

É.: Ebből kapnak a papok fizetést?

P. L.: A papi fizetéseket illetően és az egyházmegyei támogatást tekintve is egyházmegyénként igen nagy a különbség. Egyházmegyénkben éppen Budapest miatt a saját egyházközségükből a papok fizetésüket meg tudják kapni legtöbb esetben, vidéken egy-két helyen szükség van kiegészítésre. A költségvetéstől kapunk támogatást a hitoktatói díjakra, azt az összeget adják csoportonként, ami egy-egy iskolában a plusz óradíjat jelenti. Ebből tudjuk a hitoktatókat fizetni, részint a papokat, részint a világiakat. Egyházmegyénkben körülbelül 400 civil hitoktató is van. Ezt úgy kell érteni, hogy nem teljes óraszámban dolgoznak, két órát, négy órát, öt órát ad le nagyon sok, részint mert van más foglalkozása, részint, mert a hittanórákat nem lehet órarendbe állítani, tehát csak szabadidőben lehet hittanórákat tartani. A költségvetésből adnak támogatást az egyházi intézményeknek, levéltáraknak, múzeumoknak. Adnak bizonyos épületrenoválási segélyeket is, elsősorban a műemléképületek számára. Budapesten viszont éppen ez a sokkal nehezebb kérdés, mert nagyon sok értékes és műemlék jellegű épületünk, templomunk van. A teológiai főiskolákat besorolták a főiskolák közé és ilyen értelemben megkapják ugyanazt a támogatást vagy egy picivel kevesebbet, mint az egyéb állami, önkormányzati főiskolák, intézmények.

(Folytatás a következő számunkban.)

VIRRAD

*Éjnek, viharok vége van.
Nem bolygok többé úttalan.
Lelkem az igaz ösvényt meglelé —
Isten felé.*

*Virrad. Pompában ég Kelet.
Még a felhők is fénylenek
S hívnak, mint égi sorsuk rendelé, —
Isten felé.*

*Szállok dalos pacírtaként,
Köszönteni a tiszta fényt,
Sietek, mint virághoz fürge méh, —
Isten felé.*

*Üdv néked, fénylő, tiszta Nap!
Löved lelkembe sugarad
S emelj, — szívem egészen az övé —
Isten felé!*

Endrődi Sándor (1850–1920)

BORBÁNDI GYULA:

Európai magyar katolikus intézmények*

A katolikusok nemcsak Magyarországon, de a nyugati magyar diaszpórában is többségben vannak. A felekezeti arányok nagyjából megfelelnek a magyarországi vallási megoszlásnak. Míg az emigráció első évtizedeiben viszonylag kellő számú pap állt a hívők rendelkezésére és végzett lelkipásztori munkát, a nyolcvanas években már sokhelyütt érzékeny paphiány mutatkozott. Míg a 60-as évek végén csaknem 800 magyar pap élt a Kárpát-medencén kívül eső országokban, 1992-re számuk a külföldön élő katolikus magyarok püspöke szerint, 465-re csökkent. Ennek következtében kevesebb lett nemcsak az állandó beosztású pásztorok, de a vendég papok száma is. Helyenként csak ritkán jelent meg magyar pap, hogy misét mondjon, vagy más szertartást végezzen.

A magyar istentiszteletek nyelve az esetek túlnyomó többségében magyar, de van úgy, — főleg Észak-Amerikában és Ausztráliában —, hogy a misét és szentbeszédet két nyelven, magyarul és az ország nyelvén, legtöbbször angolul mondják. Ez a magyart rosszul vagy nem értő fiatalok miatt történik és azért, hogy szüleikkel együtt vehessenek részt az istentiszteleteken. Amikor a II. Vatikáni Zsinat eredményeként a helyi nyelv a latin mellé liturgikus nyelvvé lépett elő, a magyar diaszpórában is terjedt az anyanyelv használata. Ezt sokan meglepéssel és örömmel fogadták, hiszen a magyar nyelv ápolásának és fennmaradásának lehetőségét látták benne. Kerny Géza ausztriai főlelkész szerint jótékony hatással volt a szórványmagyarokra. 1992 őszén így összegezte tapasztalatait: „Aki közöttük él, tapasztalhatja már a második nemzedék életében, milyen veszteség éri a magyarságot. Még ha a családban mindig magyarul beszélnek is a szülők egymással és a gyermekekkel, a testvérek egymáshoz már a befogadó ország nyelvén szólnak. Nem túl sok kivétel van, csak ha a szülők következetesen és színvonalasan tartják fenn és fejlesztik bennük a magyar nyelv ismeretét, illetve ha gyermekeiket magyar iskolába járatják. A nagy többség konyhanyelvet használ, szűk szókinccsel, bár az értelmiségi család szókinccse gazdagabb és színvonalasabb. Ez meglátszik gyermekeik magyar beszédén is”. Kerny Géza úgy vélte, hogy a magyar istentiszteletnek nemcsak hitet tápláló, hanem a nemzetet összetartó ereje is van, hiszen nagyrészt a nyelv tartja össze a magyarokat és az istentisztelet nyelvkincse — beleszámítva a Szentírást — roppant gazdag. „A nyelv — írta — nem csupán eszköze a közlésnek. Az ember érzelmvilágára fogalmi meghalározással ki nem fejezhető hatása van... Anyanyelvünk szavai válnak a Szentlélek kegyelmének hordozóivá, kezdve a gyermeki imáktól az utolsó fohászig. Megrendítő élmény a szórvány lelkipásztor számára, amikor az idős haldokló magyar asszony a kórházban már nem reagál az idegen beszédre, de a magyar szóra még egyszer felnyitja a szemét. Utoljára. Ezt nem lehet elfelejteni”.

A nyugati világban szétszórta magyar katolikusok egyházközségeiben, missziókban vagy egyszerűen laikus közösségekben élnek vallási életüket. A Bécsben

működő Magyar Egyházsociológiai Intézet egy 1989 őszi tájékoztatója szerint: „A külföldön lévő magyar egyházi közösség egyre inkább a hazai egyház önálló arculattal rendelkező 'társzegyházává', a magyar katolikus 'részegyházává' válik, mely a szellemi és anyagi javak kölcsönös kicserélésében kiveszi a maga részét. Ugyanakkor összekötő szerepet is betölt a külföldi katolikus egyházak és a magyar katolikus egyház között. Nincs még egy olyan magyar szervezet, párt, mely annyi kapcsolatot épített volna ki külföldön, annyi emberrel és szervezettel, mint éppen a magyar katolikus lelkipásztori szolgálat: a helyi vezetőkkel, a helyi egyházzal és az egyházmegyéket keretében a hívekkel. A külföldre kerül magyar hívek által ismertté vált a magyar kultúra, a magyar nép, a történelem és az aktuális magyarországi események. A külföldi magyar egyházi kapcsolatok megbecsülést szereztek a magyar kultúrának, a magyar névnek, a magyar népnek”.

Az emigráns magyar katolikusoknak az Egyház hierarchikus rendjének megfelelően mindig volt legfelső vezetőjük. Ez 1983 májusa óta „a külföldön élő római katolikus magyarok püspöke” nevet és rangját viseli. A püspök — mint az imént említett Magyar Egyházsociológiai Intézet összefoglalta: „Elnökök a nyugati magyar pasztorációs munkában, segíti és ellenőrzi a lelkipásztorok működését. Gondoskodik — szükség esetén — új anyanyelvi pasztorációs helyek felállításáról. Magyar hívőközösségek kialakításán fáradozva, híveinek igyekszik a szabad döntést biztosítani a befogadó környezetbe való beilleszkedés és a magyar önazonosság megőrzése kérdésében. Gondját viseli annak, hogy a magyar pasztoráció betölthesse kultúraközvetítő hivatását megfelelő intézmények és aktivitások által. Összekötő kapocs szerepet tölt be a Nyugaton működő más felekezeti magyar pasztorációk felé, valamint a külföldi magyarság és a befogadó országok között. Gondoskodik a nyugati magyar pasztoráció lelkész utánpótlásáról és — szükség esetén — alkalmas világi vezetők alkalmazásáról. Képviselet a külföldi magyar katolikus egyházi életet a Szent-szék, a magyarországi és az utódállamokbeli egyházak, valamint a magyarság társadalmi és politikai vezetői felé az egész világon. Akciókat kezdeményez, melyek kifejezik és ápolják az egész magyar egyház összetartozását”.

A külföldi magyarok első püspöke Irányi László, Amerikában működő piarista szerzetes volt, aki azonban csak nem egészen négy évig láthatta el feladatát. 1987 márciusában meghalt. Utóda 1989 augusztusában a Kanadában tanító Miklósházy Attila jezsuita lett, akit a torontói bíboros-érsek november 4-én szentelt fel püspökké. Egy nappal később már kibocsájtotta a magyar hívekhez szóló első pásztorlevelét és röviddel később megkezdte a három kontinensen szétszórt egyházközségek meglátogatását.

A püspököknek két helynöke van. Az európai delegátus Szőke János szaléziánus és az Egyesült Államokban működő delegátus Mustos István jezsuita, paszsaici plébános. Az 1992-ben nyilvántartott 465 nyugati magyar pap közül a legtöbb — számszerint 161 — az Egyesült Államokban, 80 Ausztriában, 64 Németországban, 55 Kanadában, 28 Olaszországban, 25 Ázsiában (misszionáriusok), 16 Svájcban és 15 Brazíliában élt. Más országokban 10 alatt volt a számuk. Sok

országban működik főlelkészség. Európában főlelkészségük van az angliai, ausztriai, Benelux-országokból, franciaországi, németországi, skandináviai és svájci katolikus magyaroknak. A főlelkészek időnként az időszerű kérdések megbeszélésére értekezletre hívják össze a magyar papokat. A legjelentősebb a németországi, mivel ott él a lelkipásztorkodással foglalkozó legtöbb pap. Az évenként megrendezett „Németországi Magyar Papi Konferencia” két napig szokott tartani. Fejős Ottó főlelkész által vezetett 1994 októberi brüsszeli konferenciáról dr. Cserhádi Ferenc müncheni plébános az Életünkben azt írta, hogy „nemcsak hazánk, de egész magyar népünk üdve szolgálatának jegyében zajlott, abban a biztos tudatban, hogy a keresztfeszített Jézus Krisztusra, akit hirdetnek, Európa összes népének éppúgy szüksége van, mint magyar hazánk otthon és idegenben élő fiainak, akiknek egyéni és közösségi érdekében, számkivetett soruk közepette is, európai gondolkodású Szent István királyunk keresztény szellemében fáradoznak”.

Az Európában székelő fontos magyar katolikus intézmények és szervezetek közül immár jelentős történelmi múlttal büszkélkedhetik a Bécsben működő Pazmaneum, amelyet Pázmány Péter bíboros alapított és évszázadokon át a magyar papnevelést mozdította elő. E

szerepét 1965 óta már nem tölti be, nem foglalkozik többé papképzéssel, az épületből eltűntek a kispapok. Mivel az intézmény az esztergomi érsekség tulajdona volt, e házban lakott bécsi tartózkodása alatt (1971–1975-ben) Mindszenty bíboros-prímás. Most a bécsi érsek gyakorolja a felügyeleti jogot és az épületből papi otthon, valamint egyházi kulturális intézet lett, amely helyiségeit magyar világi szervezeteknek is bérbe adja. A Pazmaneum rektora 1987-ig Giannone Egon volt, őt Liptay György követte.

Ugyancsak Bécsben működött 1957-től kezdődően az O p u s M y s t i c i C o r p o r i s (OMC) katolikus magyar könyvkiadó. Először magánvállalkozás volt, később az Osztrák Püspöki Kar Lelkipásztori Intézete magyar osztályának része lett. Kiadványai a lelkipásztori munkát voltak hivatva segíteni. Hittankönyveket, imakönyveket, liturgikus műveket, bibliai tárgyú ismeretterjesztő munkákat, szentek és szentéletű emberek életrajzait, hitbuzgalmi iratokat és elmélkedéseket, ifjúsági könyveket adott ki. Kiadványai száma meghaladta a háromezretet. Hangszalagokat és kazettákat is forgalmazott. Vezetője — az alapító Török Jenő piarista tanár 1983-ban bekövetkezett halála után — Liptay György lett és ügyvezetőként 1984 és 1988 között a kiadónál dolgozott a jezsuita Kozma György ifjúsági lelkész. A politikai változások előmozdítására és a hazai katolikus könyvkiadás megerősítésére 1989-ben áthelyezte tevékenységét Magyarországra.

(Folytatás a következő számunkban.)

Magyar pap kettős küldetése

EGY INDIÁNOK KÖZT LELKIPÁSZTORKODÓ PAP LEVELÉBŐL

Hét hetes helyettesítő lelkipásztori szolgálatom a Buenos Aires-i és környéki magyarok körében véget ért. Számomra ez az idő Amerika újabb felfedezése volt, vagyis a magyar emigráns élet valós megismerése, amiről magam is, mint sokan mások, nem reális és nem teljes képet alkottam.

A magyarág és a hit megőrzésének, illetve annak átadására — családban és tágabb körben — való elkötelezettségnek számos meghatározó példáját tapasztaltam. De ugyanakkor fölmértem, hogy sokan — még első generációs magyarok is — már nem tartanak kapcsolatot egyházi közösségükkel. Ez pedig a nyelvi elszigetelődés, a nemzeti identitástudat elvesztése és a gyors beolvadás veszélyét hordozza magában.

Nem régen olvastam: „Ha egy népet meg akarsz szüntetni, vedd el a nyelvét. Ha a nyelvét akarod megszüntetni, vedd el az iskolát és a templomot”. Szomorú, ha ezt erőszakkal próbálják elérni, — még szomorúbb, ha a nép maga mond le templomáról, iskolájáról, nyelvéről. Persze a magyar templomba (is) nem az üres négy falért megyünk. Azért, mert ott a hivatott lelki vezető vár és magyarul szól hozzánk. Így az összekötő híd szerepe nem csak Isten-ember kapcsolat-ra vonatkozik, hanem az egyes személynyelvi közösség — óhazai és emigrációs — viszonylatban is.

Ezért nőtt meg új látásmódban az anyanyelvi lelkipásztor jelenlétének szükségessége. Nem csak azért, hogy fogadja az őt fölkeresőket, hanem, hogy felkutassa a közösségtől elhúzódotakat és ne nyugodjék bele az elvesztésükbe. Ez igazi jópásztori, sőt egész személyi kapacitást, energiát igénybevevő missziós feladat. Rajta kívül azt senki föl nem vállalja, be nem töltheti. Mert az emigránsok papjának apostoli feladata nem csak egyházi, hanem hazafias is: keresz-

tény hitre oktatni, krisztusi erkölcsi elvekre nevelni és megőrizni magyarnak a rábizottakat. Mit jelent magyarnak maradni az emigrációban? Magyarnak maradni jelenti: — vállalni az 1100 éves Kárpát-medencei magyar-múltat; — átmenteni a szentistváni örökséget; vállalni a szolidaritást a határokon kívülre zárt és nyelvekben halálra ítélt magyarokkal. Óseink megtagadása az otthon és határokon túl szenvedők cserbenhagyása volna, ha mi hanyagságból vagy kényelmességből elfelejtjük és nem adnánk át a következő generációknak magyar nyelvünket, ha fölszámolnánk itteni és otthoni magyar kapcsolatainkat.

Ezért sajnálatos — végeredményben végzetes — ha egy emigráns közösség anyanyelvi lelki vezető nélkül marad. Csak idő kérdése, hogy a közösség elveszen a gyökérmemzet számára. Szomorú, ha egyházi vezetők nem számolnak az emigráns lelkipásztorkodás biztosításának felelősségével és az annak hiányából adódó nagy veszéllyel. Ha az óhazában a papi létszám megfogyatkozása miatt esetleg csak 10 faluba jut egy pap, időnként mégis mindegyik falu népe találkozhat a papjával. De ha az emigrációban már egy pap sem jut, ez annak a magyar közösségnek a halálát jelenti...

Buenos Aires, 1995 augusztus 9.

P. Rostás Sándor SFD

MAGYAROK A FRANCIA ÁLLAMFŐ FOGADÁSÁN

Jacques Chirac francia államfő — búcsúzva párizsi főpolgármesteri hivatalától — fogadást adott ez év szeptember 27-én a Hotel de Ville-ben, ahol hivatalos volt a párizsi Magyar Katolikus Misszió is. A négy fős magyar delegációt úgy az elnök, mint felesége megkülönböztetett szeretettel üdvözölte és feltűnő figyelemmel érdeklődött a magyar plébánia küldetése és munkatársai iránt. **M. O.**

* Szemelvény Borbándi Gyula „Nyugati magyarok, 1985–1995” című könyvéből, amely a közeljövőben jelenik meg az Európai Protesztáns Magyar Szabadegyetem (Bern) gondozásában.

Egy vértanú hazatért

A hazatért vértanú, Asztalos János Feldebrón született 1010 február 11-én, a Lourdes-i Jelenések napján, s a legősibb magyar templomban keresztelték. Tíz gyerek volt a családban, de a tehetős fiút gimnáziumba adták a szülei Egerbe a cisztercita gimnáziumba. Negyedik gimnazista volt, amikor édesapja meghalt. Édesanyja vállalta a nehéz munkát, hogy a fia tovább tanuljon, ő maga sorkosztos diák volt, míg eljutott az érettséghez. Teológiát Egerben tanult és 1934 június 17-én szentelte az egri érsek pappá. Káplánévek után szervező-lelkész volt Hajdúbadházon, 1945-ben kapta meg a Pócspetri plébániát, a közismert kegyhely, Máriapócs filiáját. Mint fiatal plébános minden erejét bevetette a lelkipásztorkodásba és a közösség szellemi vezetésébe. Jött az 1948-as új iskolatörvény, a felekezeti iskolák államosítása. Pócspetrin a községi gyűlésen a hívek tiltakoztak az államosítás ellen és a tömegben eldőrdült a rendőrfegyveréből a golyó és a rendőr szerencsétlenül önmagát lötte szíven. Maga a plébános ott sem volt a tiltakozásnál, június 4-én este, litánia után a Jézus Szíve ünnepre készülve a gyóntatószékben ült. Vele együtt mégis tucat számra fogták le az embereket, éjjelre istállóba zárva a jászolhoz láncolva kínozták őket. A bírósági tárgyalás perben, a statáriális bíróság két halálos ítéletet hozott, és Asztalos János az ítélethozatal után halál-zárkában várta kivégzését. Az akkori államelnök az utolsó pillanatban megkegyelmezett neki és az ítéletet életfogytiglanra változtatták. Ezzel kezdődött a börtönélet, az első 46 hónap különzárka, pincecellában, télen törött ablaküveggel, fagyoskodva, éhezve, csak erős akarata őrizte meg a megzavarodástól. Nyolc és fél év börtön, minden remény nélkül, aztán bekövetkezett az 56-os forradalom és így szabadult. Visszatért szülőfalujába, folytatta a lelkipásztorkodást, lelkigyakorlatokat tartott, nem akarta elhagyni a hazáját. Amikor 1957 márciusában már körözte a politikai rendőrség, az egri érsek tanácsára elhagyta az országot. Jugoszlávián keresztül menekült Ausztriába, ahol bécsi magyar lelkész lett. Aztán Olaszországba került, először a tengerparti San Felice Circeóban volt a bencés nővérek házillegkésze, így az olasz nyelvet is megtanulta. Zágon József prelátnak, vatikáni vizitátor hívták meg a magyar menekültek lelkészének; kis Vespájával fáradhatatlanul járta a menekült táborokat. 1972-ben Németországba jött és a Regensburgi Egyházmegyében, Gangkofenben lelkipásztorkodott. Amiben a reménytelenségben is reménykedett, 1989-ben hazatérhetett szülőhazájába, szülőfalujába. A hosszú vándorlás befejeződött. Tavaly még megérte gyémántmiséjét, sajnos fizikai és lelki ereje már nem engedte, hogy maga tarthassa meg a gyémántmiséjét, így Kovács Endre egri segédpüspök végezte érte és helyette a jubileumi szentmisét. Egy szomorú esemény fátyolozta be a jubileumot, aznap temették bűgát, aki hűséges ápolója volt. Nyolcvanöt év súlyával a vállán, a sok kínzás és hosszú vándorút a nagyvilágban elfogyasztották életterét és csendes elszenderülve október 12-én, egy nappal a Fatimai Jelenések napja előtt megtért az Örök Hazába. Számos paptestvére kíséretében ugyancsak Kovács Endre segédpüspök helyezte örök nyugalomra a Feldebrői temetőben. Élete mártírület volt a hitéért és egyházáért, szösz szerint illettek rá Szent Pál Timoteushoz írt levelének szavai: Jó harcot

harcoltam, a pályafutást befejeztem, a hitet megtartottam, most vár rám az igazságosság koronája, melyet megad nekem az Úr, az örök Bíró.

ZSURKAI JÁNOS (Steinberg)

In memoriam

VARGA BÉLA

pápai prelátnak, tb. nagyprepost, a nemzetgyűlés volt elnöke, a francia Becsületrend, a Magyar Köztársaság nagykeresztje stb. kitüntetés tulajdonosa

Varga Béla 1903 február 18-án, Börscsön (Győr megye) született, meghalt 1995 október 13-án Budapesten. Végző nyugalomra Balatonbogláron, az általa épített templom kriptájába helyezték. Az elhunyt lelkiüdvéért Rómában tartott szentmisén P. Somorjai Adám OSB mondott homiliát. Néhány sor rövidítéssel ennek szövegét közöljük.

Nehéz történelmünk van nekünk, magyaroknak. Emlékeinket átszövi a szomorúság, ünnepeinkben minduntalan jelen van a gyász. Most is gyászolunk. A hazsági magyar föld nagy fia távozott közülünk: Varga Béla.

Nevét az én generációm nemigen ismerem. Fontos volt, hogy ne ismerje; aztán mégis megismer(het)tük. Mert a mi történelmünk tatárdúlás, török uralom, a Haynau önkény után mégis vissza tudott zökkenni saját kerékúgásába, a mi népünk nem vészelt el — Herder jóslata, a gyilkos háborúk, a megtorlások és üldözések ellenére sem. Ellenkezőleg nemzetté vált és a huszadik század végén újra kivívta jogos helyét a népek egyenrangú sorában.

Varga Béla kanonok, az utolsó szabadon választott Nemzetgyűlés elnöke 1947-ben elhagyta Magyarországot, mert — miután Hitler parancsainak szembeszegülve lengyel és francia hadifoglyokon segített — nem akart az orosz önkényuralom céltáblájává és áldozatává válni.

1990-ben, a szabadon választott, új magyar parlament megnyitójára érkezett haza, 43 év múltával. Ma is elevenen látom, ahogy bejön, botjára támaszkodva az aggastyán lelkipásztor, prelátnak, nagyprepost, leül a díszhelyre és a Himnusz elnéklése után, sors- és kortársával, Kéri Kálmánnal együtt megnyitja a szabad törvénykezés és kormányzás folyamatát. Emlékszem, a tenniakarás sugallata áradt személyéből! De ez vezette Varga Bélát plébános korában, Balatonbogláron és ez éltette az amerikai kontinensen. Nem véletlen, hogy franciák, lengyelek és amerikaiak egyformán és jó szívvel emlékeznek rá. De Gaulle francia elnöktől magas kitüntetést is kapott.

Türelem, kitartás és szerető gondoskodás. Azt hiszem így foglalható össze Varga Béla életének munkája. Vele együtt örülünk, hogy megélhette türelme, kitartása és hazaszeretete gyümölcsét. Hosszú, szép és teljes élet az övé. Az újjászülető magyar demokrácia biteles és hidat formáló személyisége, akire büszke lehet minden magyar.

Mint pap, életével bizonyította az Úr igazságának és az emberi kitartásnak az erejét. Tőle, aki oly otthonos volt az Úr szentélyében, ezen oltár előtt magyarokként és hazánk tiszteletét tolmácsolva most főhajtással búcsúzom, Máté evangélista szavait idézve: „Boldogok, akik üldözöttségben szenvednek, mert ők a mennyek országa”.

Róma, 1995 október 29.

Hiába keresték a Mindszenty-képeket

Dunántúli szülővárosomban sohasem láttam annyi embert, mint Mindszenty József látogatásakor. Először 1946 szeptember 19-én lépett bíboros hercegprímásként Győrbe. Hivatalosan a megyeszékhely szigetközi kerületében, az egyházmegyéjéhez tartozó Révfülöpyben bérált, de látogatását az egész város ünnepeinek tekintették.

Attól féltek számosan, hogy összerogy a háború alatt fölrobbantott híd helyett épített ideiglenes fahíd a belvárosból a Kisdunán át a külvárosba igyekvők alatt. A Független Kisgazdapárt helyi lapja szerint „a révfülöpyi sportpályán messziről látható hat méter magasságban emelkedett ki a megkapóan szép áhítatot keltő tábortól. A rendőrszolgálat az eucharisztikus himnusszal köszöntötte a kerékpáros dízkísérettel érkező főpapot. Arra kérte üdvözlő beszédében a szociáldemokrata főispán: tegyen meg mindent a háború okozta sebek begyógyításáért. Mindszenty mintegy erre a felhívásra válaszolt szentbeszédében, „melyet a nagy térséget betöltő ünneplőknek megafon közvetített”.

A hangbeszélő hibájának köszönhe-

tően kerültem negyedórára a bíboros közvetlen közelébe. Villanszerelő édesapám még a háború alatt vásárolt nagy teljesítményű hangosítóval közvetítette.

Közvetlenül a szentmise megkezdése előtt derült ki, hogy rossz a szószékre elhelyezett mikrofonállvány. Apám oda-súgta nekem, majd felváltva tartjuk a mikrofont a szentbeszéd alatt.

Egy lépcsővel lejjebb helyet foglalva emeltük a bíboros úr szája elé a mikrofont. (A prédikáció végén alig tudtam kinyújtóztatni elgémberedett karomat.)

Az egybegyűlt ezrek pontosan értették szavait. „Fel akarjuk építeni a romokból templomainkat, de fel akarjuk építeni azokat az épületeket is, ahol most az emberi lelkek megbűnnek”.

Közről figyelhettem szigorúan fegyelmezett tekintetét, hallhattam kissé emelt hangú beszédét. Egy pillanatig sem titkolta, hogy főpásztorként illetékesnek érzi magát nemzeti ügyekben is. A megbékélést hirdette. „Ne legyen itt polgárjoga a gyűlöletnek, az ellenszerv ne dolgozzék a magyar szívekben, még ellenségeinkkel szemben is a szeretet éljen bennünk”.

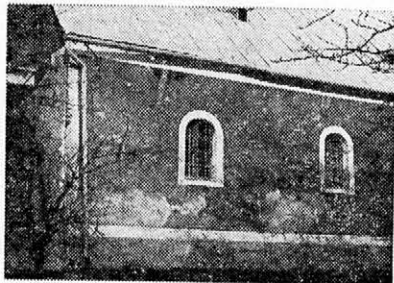
Második győri látogatásakor, 1947-ben, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén azonnal „felujjongott a szűnni nem akaró éljenzés”, amikor 50 ezer hívő előtt a megyéspüspök Mindszenty nevét említette.

Mondani sem kell, hogy a legnehezebb időkben is őriztük apámnak a főpap látogatásait megörökítő fényképeit. Ezekből néhányat 56 októberének reménytelen napjaiban magamnál hordtam. Valaki följelenthetett — vagy csak rám akartak ijeszteni? — mert egy cikkem után november végén beidéztek a karhatalmisták. Azzal kezdték, hogy kiforgatták összes zsebeimet... Rosszabbul is járhattam volna, ha megtalálják a Mindszenty-képeket. Tudván tudtam, hogy mennyire gyűlölik a sajnos csak néhány napig kiszabadított főppot. Hiába kutattak a képek után. Gondosan előre elrejtettem valamennyit. — Sajnos az idők folyamán már kissé megfakultak.

Heltai Nándor (Kecskemét)

Segítsetek!

Az ősi veszprémi főegyházmegye, valamint a szombathelyi és az újonnan alapított kaposvári egyházmegyék hármastalalkozási pontján áll a zalaszentbalázi plébániához tartozó Börzönce község határában egy több száz éves hegyi kápolna. E kápolnának a tornya már a múlt század elején dűlni kezdett. A további dűlés megakadályozása céljából támfalakkal erősítették meg a tornyot, sajnos eredménytelenül. Az utóbbi fél évszázadban 34 cm-nyire távolodott el a torony a kápolna falától, a falazat is több helyen megrepedezett, téglái pedig nagyobb területen elmállottak és kiomlottak. Félő volt, hogy a kápolna összedől és elpusztul.

A kápolna repedésses, omladozó oldalfala

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal felügyeletével végzett talajvizsgálat után szakszerűen megtervezték a kápolna felújítását. Először a torony alá négy méter mélyre leásott betonoszlopokat helyeztek el. Ezzel a cölöpözésnek nevezett művelettel megakadályozták a torony további ferdülését. Utána felducolták (zsaluzták) a boltíveket, aztán méterről-méterre haladva eltávolították az omladozó falat, majd az alapot mélyítve újra felfalazták.

E 3 milliós munka költségeit az elnéptelenedett falu lakossága a saját erejéből biztosítani nem tudta (jelenleg 72 személy lakik Börzöncen), ezért a németországi „Kirche in Not”, valamint a Zala Megyei Közigyelés és a Műemlékvédelmi Hivatal segítette a restaurálás eddigi munkáját.

Az egyházközség anyagiilag teljesen kimerült, mégis bíznak abban, hogy újabb adományokkal és a hívek segítségével tudjuk folytatni a műemlékvédelmi munkálatokat és a honfoglalás 1100 éves évfordulójára teljes szépségében megújulhat a szép hegyi kápolna, amely már a török hódoltság előtt szolgálta Isten dicsőségét.

Tamás László plébános

A segíteni szándékozók és az érdeklődők az alábbi címhez forduljanak: Tamás László plébános, H- 8772 Zalaszentbalázs.

ELTÜNT A PÁPA CEREMÓNIAESTERE

A félhivatalos magyar egyházi lap, a „Magyar Kurír”, a Népszabadság római tudósítását idézi arról, hogy olasz lapjelentések szerint köztörvényes büncselekmények elkövetésének gyanújával megszökött a Vatikánból, s most ismeretlen helyen tartózkodik a pápa ceremóniamestere, Monsignor Boleslaw Krawczyk, aki állítólag egy olyan bűnbánatba keveredett, amely lopott autót csempészett Olaszországból Kelet-Európába, mindenekelőtt Lengyelországba. A Népszabadság kiemeli: a lengyel pap — aki II. János Pál pápává választását követően futott be villámgyors karriert — a Szentatyát szinte valamennyi külföldi és olaszországi útjára elkísérte. Tagja volt a pápa szűk bizalmasi körének. A La Repubblica c. lapban a pápa szóvivője közölte: a lengyel pap egészségi állapota hirtelen megromlott, és ezért gyógykezelésre utazott. Az olasz újságok szerint azonban a ceremóniamestert a Vatikán akarta eldugni a külvilág elől, miután az olasz rendőrség nyomozást indított ellene. Az itáliai lapok azt állítják: Krawczyk atyát közvetlenül nem vádolják illegális autókereskedelemmel, de nagy a valószínűsége, hogy közvetve részese volt az üzletnek. MK

Az élet könyvéből

FRANCIAORSZÁG

Lyon: A keresztség szentségében részesültek: Farkas James, Echirrolles-ban. Pippia Camille, Jan és Kiss Isabelle leánya, Montceau-ban. Elekes Gloffrey, St Savin-ben. Fufol Stéphanie, Philippe és Újvári Judit leánya, Les Verrieres de Moussan-ban. Rosales Ambre, Francisco és Farkas Edit leánya, St Martin d'Heres-ben. Zsombok Laurie, Meyzieu-ben. Rué Victoire-Emilia, Franck és Bernadette Perrin leánya, Szabó Éva unokája, Lyonban. Várszegi Clémence, Villeurbanne-ban.

Házasságok kötöttek: Raulk Margit és Thaise Eric, Les Cotes d'Arej-ben. Gulyás Veronika és Petit Eric, Chaponnay-ban. Vernay Melinda és Lekanov Mihailo, Gaillard-ban. Györgyovich Éva és Cavalli François, Ste Foy-les-Lyonban.

Az örök hazába költöztek: Anelli Fernandné szül. Landfrász Mária, 87 éves korában, Nizában. vitéz Elekes Mihály, 95 éves korában, Cannes-ban. Bakó Sándor, 58 évesen, Bourges-ban. Holzeisen Zoltán, 61 évesen, Lyonban. Hornyák Róbert, 59 évesen, Aubignosc-ban. Sztyszkál Ferenc, 80 éves korában, Albigny-ben. Szabó Károlyné szül. Csomor Emilia, 74 évesen, Chazay d'Azergues-ben. Miskolci Mihályné szül. Kopeckzy Mária, szept. 20-án, 72 évesen. Miskolci Mihály, nov. 1-én, 67 éves korában, St. Martin d'Heres-ben. Szombath Flórián, marista testvér, 76 évesen, St Genis-Laval-ban. Boczor István, 68 éves korában, Bronban.

NÉMETORSZÁG

Berlin: Keresztelő: A Héver családnak szeptember 15-én kislányuk született. Október 22-i szentmisénk keretében Rebecca névre keresztelték. Isten áldása az egész családra.

Halálozás: Ham József hívőnk, aki gyakran volt ott szentmisénken, egy utazása alatt otthon elhunyt. Requiescat in pacem!

Darmstadt: Házasság: Szept. 9-én fogadtak örök hűséget egymásnak Makovi András és Szendey Zsuzsa. Október 28-án tartották Kelemen László és Kovács Margit esküvőjüket az egri Lajosváros-i templomban. Kívánunk nekik sok boldogságot!

Halottaink: Takács Borbála Erzsébet szeptember 4-én elhunyt. Temetése szeptember 12-én volt Neuhainban. Szomorú szívvel fogadtuk Zier László halálhírét, szeptember 6-án Villachban. Elt 85 évet. Búcsúztattuk október 4-én Neuansbachban a Hessenpark templomban. Adjon az Úr örök nyugodalmat nekik!

Euskirchen: Halálozás: Ribai András, 86

éves korában elhunyt. Euskirchenben október 5-én temették.

Kastl: Keresztelés: Október 1-én keresztelték Kastlban, Victória Patriciát, Dóry Claudia és Leonor Attila harmadik gyermekét.

Köln: Keresztelés: Kovács Karolina, szeptember 23-án, a kölni St. Aposteln templomban, szülők, keresztszülők, nagyszülők jelenlétében a szentkeresztségben részesült. Növekedjen Isten és embertársai örmében.

Halottaink: Pálfi Mihály rhefrathi lakosú hívünk életének 46. évében, augusztus 28-án tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetése szeptember 5-én volt a Rhefrath-Dolman temetőben. Kövér Ildikó kölni lakosú hívünk életének 72. évében hosszú betegség után szeptember 6-án elhunyt. Temetése szeptember 21-én volt a Köln-Weiden-i temetőben. Adj Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik. Nyugodjanak békében!

München: A szentkeresztségben részesültek: Érci Patrik Zoltán, É. Zoltán és Anna kislánya, július 23-án. Kálmán Zoltán, K. Mihály és Éva kislánya, július 28-án. Geiger Cristopher Dominik, G. Károly és Éva kislánya és Schell Jacqueline Marie, Sch. Johannes és Erika kislánya a szentmise keretében, a Damenstift templomban szeptember 24-én. Horváth Viktor Attila, H. Attila és Mónika kislányát október 22-én kereszteltük.

Házasság. Szeptember 9-én fogadtak egymásnak örök hűséget Ressler Franz és Bumbach Gabriella, valamint szeptember 23-án Raith Anton Manfred és Pócz Judit.

Halottaink: Augusztus 18-án temették dr. Kukola Józsefet, élete 75. évében a Grünwald-Friedhofban. Szabó Erzsébet, 85 éves korában, temetése a Westfriedhofban volt. Galambos Magdolna, élete 74. évében, temetése július 6-án volt. Léber-Somogyváry Mária, 73 éves korában, temetése október 13-án az Ostfriedhofban. Dosztál Katalin, 85 éves korában, temették október 18-án az Ostfriedhofban. Moldván József 88 évesen, október 20-án a Nordfriedhofban temették.

Stuttgart: Keresztelés: Barnai Norbert, B. István és Kormanjos Etel kislányát szeptember 7-én kereszteltük Stuttgartban. Isten éltesse szüleit és mindnyájunk örömeire.

Házasság: Wendlinger Franz és Metzner Marinela október 7-én a spaichingeni Dreifaltigkeitsberg záróndokhely templomában esküdték örök hűséget egymásnak. Isten áldása kísérje vállalkozásukat.

Frankfurtból jelentik

Az egyházközösségi tanács beszámolója

A frankfurti és környékbeli Katolikus Magyar Egyházközség 1991 novemberében megválasztott Egyházközségi Tanácsa (EKT), melynek megbízatása ebben az évben lejárt, a következőkben foglalja össze a négy éves működése alatt végzett munkáját.

Nemcsak a már több mint 3 évtized óta Frankfurt am Main és környéke katolikus magyarságát igyekezett a közösségi életben megtartani, hanem az „új magyarok” céltudatos bevonását is előmozdítani. Feladatának tekintette a magyarságmentésben való részvételt is, ami megnyilvánul a magyar kultúra, történelem, irodalom, népművészetek művelésében, illetve támogatásában, ifjúsági és egyéb társadalmi munkában. Ezt a közös célt szolgálta: a bébi klub létrehozása, a Hétfégi Magyar Iskola megszervezése, a cserkészek messzemenő támogatása, a táncsoport segítése, nemzeti ünnepünknek (március 15-e, október 23-a) méltó keretek között való megünneplése, az évenkénti nagy magyar „családi ünnepünk” a „Magyar karácsony” és nem utolsó sorban ezen megmozdulásoknak anyagi alapjait megteremtő és biztosító magyar báloloknak előkészítése és lebonyolítása. Ezenkívül résztvett Egyházközségünk a helyi német egyházi rendezvényekben (pl. úrnapi körmenetek, orgona szentelés a Dómban, stb.), valamint természetesen a limburgi püspökségnél működő különböző Tanácsok munkájában. Végezetül megemlítené együttműködésünk a magyar ökömenikus találkozó megszervezésében, valamint a Magyarok Világszövetsége németországi tagozata és az újonnan megalakult BUOD (Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége) munkájában.

Az ezen beszámolót tartó EKT működése alatt kellett a frankfurti magyar misék megtartását a Deutsch Orden templomból — annak felújítási munkálatai miatt — a St. Raphael templomba, Rödelheimbe áthelyezni. Ez a változás átmeneti nehézségeket okozott, melyek sajnos még nem rendeződtek. A Caritas, mint tulajdonos 1992 januárjában felmondta az egyházközségi iroda bérleti szerződését, minek kö-

vetkeztében a limburgi püspökség, hosszas tárgyalások után, a St. Raphael templom közelében egy ugyanolyan nagyságú helyiséget tudott biztosítani, mint amilyen az eddigi iroda — az Oppenheimer Str. 49 szám alatt volt. Az új iroda helyiségeket a püspökség költségére fogják felújítani, aminek megtörténte után irodánk is átköltözik Frankfurt-Rödelheimba. — Előre láthatólag 1996 tavaszán.

Az említett anyagi alapot, a magyar bálók jövedelmét egy az EKT döntése alapján úgy osztottuk el, hogy a helyi szükségleteken kívül, a trianoni békeszerződéssel elszakított magyar területek magyar közösségeinek támogatását segítsük elő. Elsősorban vallási, kulturális és szociális szervezetek jöhetnek számításba, amelyek ifjúsági célokat támogatnak. (Itt számszerű kimutatás következik, mire fordították a 78 ezer DM-t kitevő jövedelmüket.) Ezt a jelentős összeget bocsájtotta az EKT-n keresztül az elmúlt négy év alatt Frankfurt és környéke katolikus magyarsága a rászorultak rendelkezésére, illetve magyar ügyek támogatására. Ezúton kívánunk köszönetet mondani az önkéntes adakozóknak és azoknak a magyar katolikus testvéreinknek, akik lelkes és odaadó munkájukkal a frankfurti magyar bálók erkölcsi és anyagi sikereit és ezáltal anyagi kereteinket biztosították.

Szerénytelenség nélkül állíthatjuk, hogy az EKT az elmúlt négy év alatt a vállalt feladatokat jó eredménnyel végezte el és igyekezett a lehetőség keretein belül a Frankfurt és környéke katolikus magyarságának, de ezen felül is az általános magyar érdekeknek képviselőjét szolgálni.

Frankfurt am Main, 1995 október hó.

A túlságokat gyűlölm s békítés barátja vagyok. Szeretném a számos felekezeteiket egyesíteni, s inkább a lehető jót akarom elérni közép úton, mint a képzelte jót, melyet tán csak más világon lelendülnek fel.

Széchenyi

Te Deum a múltért - Veni Sancte a jövőért

WETTER BÍBOROS LÁTOGATÁSA A MÜNCHENI MAGYAROKNÁL

Jubileumi évünk kimagasló fénypontjaként október 28-án Dr. Friedrich Wetter bíboros a müncheni magyaroknak főpapi szentmisét celebrált a Damenstift-templomban, majd ellátogatott a Magyar Katolikus Misszió otthonába. A zsúfolásig megtelt templom előtt cserkész fiatalok és magyarruhás asszonyok sorfala fogadta a magasrangú egyházi méltóságot és vendéget, aki dr. Lothar Waldmüller prelátus, Msgr. Adalbert Mehrlein, Alois Fuchs érseki másod titkár, Fejős Ottó főlelkész, dr. Cserháti Ferenc plébános, Merka János ifjúsági

főpapi áldás után missziókon „földi” gyönyörűségek vártak ránk: Szelmenci Katalin Inycsiklandozó gulyáslevele és háziasszonyaink ezerféle süteménye.

A Misszió otthonában gazdag kulturális bemutatóval kedveskedtünk Wetter bíborosnak és vendégeinknek: énekkarunk Kerényi György-Pierluigi da Pa-lestrina Jesu rex admirabilis és Gebhardi Századok ajkain kórusművével, gyermekkórusunk Kovács Gabriella vezetésével Sillye Jenő Kicsi vagyok én és Jól vigyázz, kicsi kéz énekszámaival, Regös

JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEN A KATOLIKUS MISSZIÓ NAGYTERMÉBEN

A képen balról jobbra Fejős Ottó németországi főlelkész, dr. Udvardy Jenő müncheni magyar főkonzul, Wetter bíboros, Lázár Csaba müncheni református lelkész, valamint dr. Fáy Gedeon a Johannita-, dr. Buzády Tibor és felesége a Lázár Rend képviselőjeként látható. Jobb oldalon elől dr. Cserháti Ferenc plébános, mögötte Kovács Gabriella kórusvezetővel a gyermekkórus tagjai.

lelkész és Fehér István segédlelkész kíséretében lépett az oltárhoz. Bíborosunk fogadására eljöttek hazánk hivatalos képviselői, Udvardy Jenő müncheni magyar főkonzul, dr. Hollósi Mihály a müncheni magyar külkereskedelmi kamarától, a Lázár lovagrend müncheni tagjai: dr. Deák László, dr. Buzády Tibor és dr. Buzády Éva, valamint Benno Storr, az idegen nyelvű lelképásztorkodás szakreferense a müncheni ordinárius hivatalból. Az egyházközség Patrona Hungariae énekkara Kodály Zoltán Magyar miséjét, Halmos László Ecce sacerdosát és Minden földek című műveit énekelte Jussel Ottó vezényletével és Molnár Károly orgonakíséretével. Rózsafüzér Társulatunk tagjai mellükre tűzött rózsakokárdával tisztelegtek bíborosunk előtt. Ministránsaink külön próbát tartottak a zökkenőmentes szolgálat érdekében, s kíváncsian várták, ki is a mi Frigyes püspökünk, kiért minden misében névszerint imádkozunk.

A szentmise kezdetén Cserháti Ferenc plébános köszöntötte a Főpásztort, német és magyar vendégeinket, kiemelve Michael v. Faulhaber, Julius Döpfner, Joseph Ratzinger és Friedrich Wetter müncheni bíborosok atyai gondoskodását az itt élő magyarok közösségéről és megköszönte azt. Wetter bíboros beszédében a magyar és bajor nép üdvtörténeti kapcsolatának múltba visszanyúló gyökereiről szólt, Árpád házi Szent Erzsébetéről és Boldog Gizelláról. „A két nép szentekkel ajándékozta meg egymást” — mondotta, s örömet fejezte ki, hogy a müncheni magyar egyházi közösség otthonra talált és virágzik a befogadó München-Freising-i egyházmegyében. Emlékeztetett arra, hogy a jubileum alkalmas pillanat hálát adni az elmúlt 50 évért. Ugyankor kérünk is kell a történelem Urát, hogy továbbra is adja áldását közösségünkre — Te Deum a múltért és Veni sancte a jövőért!

táncosaink Szatmári táncokkal Durku István és Csilla vezetésével. Köszöntőjében Rogge Solti László ET elnök méltatta a müncheni egyházmegyétől kapott folyamatos támogatást és főpásztorunknak tolmácsolta közösségünk hálás köszönetét.

Az ünnepi fogadáson köszöntőt mondott Udvardy Jenő főkonzul, az ökumenikus testvriség jegyében dr. Fáy Gedeon a müncheni Református Magyar nyelvű Gyülekezet nevében.

Cserháti atya a missziókon működő összes csoport nevében, köszönetünk jeléül átnyújtotta Wetter bíborosnak Bontond Károly müncheni festőművész „Keresztlevél” c. festményét és könyveket ajándékozott német jötevőinknek.

A Regösök táncbemutatói után szeretetvendégségre került sor és bárki közvetlenül elbeszélgethetett bíboros Főpásztorunkkal, aki mindannyiunk örömeire késő délutánig maradt körünkben és nagy meglepéssel nyugtázta magyar vendégszeretetünket.

A szép és kedves vengéglátásért különös elismerés és köszönet illeti a közreműködő csoportokat, a süteményeket készítő háziasszonyokat és a konyhai csoportot, amely derekasan kitett magáért. Nekem külön öröm volt, hogy a jólsikerült ünnep megint közelebb hozott bennünket egymáshoz és hozzájárult egyházközségi életünk megszilárdulásához.

GYÖRY MÁRTA

EGYIKE ... VAGY INKÁBB ...

Azt olvastam a kirtűnő kanadai „Magyarság”-ban (reflektálva egy korábbi cikkre), hogy „Epilógusul ajánljuk egyik legnagyobb magyar költőnk versét, a „Fülemilé”-t. Remélni merem, a cikktíró is tudja, hogy a „Fülemilé”-t Arany János írta. Ő azonban „nem egyike” a legnagyobb magyar költőknek, hanem (mint Szerb Antal mondaná) — ő Arany János!

— slljó —

APOLLO DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat

Szállítások belföldre és külföldre, ten-
gerentúrára — légiszállítással is — köl-
tőzködés, bútorraktározás, külföldi
szállítványoknál a vám elintézése.

**Összes nyugati és keleti államokba
oda és vissza szállítunk!**

Magyaroknak árkedvezmény!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunnes

CH-1211 Genève 26

Telefon: 022 / 3 43 22 46.

FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Kereszt László

58, route Veyrier,

CH-1227 Carouge / Genève

☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

RÁDIÓ A TELEVÍZIÓBAN I

A DUNA TELEVÍZIÓ minden reggel 7/8
és 8 óra között rendszeresen megismétli
a Vatikáni Rádió előző napi magyar mű-
sorát. Ezzel a szolgáltatással is építeni
kívánja azt a lelki és kulturális hidat,
amely a határon belül és kívül élő ma-
gyarságot összeköti.

Jogosítvány minden kategóriában vizsgával együtt magyarul!

Münchenben két héten belül BUSZ és
TEHERAUTÓ vezető lehet. Szállás meg-
oldott. Indokolt esetben a munkahivatal
a költségeket átveszi. „A türelemmel
végzett szorgalmas munkának mindig
beéri a gyümölcse.” Sok éves tapasztal-
talaimat szeretném átadni Önnek is.
Forduljon bizalommal hozzám.

FARKAS Béla, ☎ 0172 / 8 61 74 47

RUPP LÁSZLÓ hités törvényszéki fordító vállalat
fordításokat magyarról németre és németről
magyarra. 80336 München, Goethestr. 32.

Minden lapunkban ismertetett, de a Ma-
gyarországon megjelenő egyéb könyvek
is megrendelhetők az alábbi címen:

K U P A , Distelfinkweg 21.

D - 81249 MÜNCHEN.

Üzenetrögzítő / Fax: 0049 89 / 8 64 35 73.

Szamosi József:

VIRÁGOSKÖNYVEM

Színes riportok a természetből. Elfogyott.

PASZIÁNSZ

- Csevegések, játékok, napló (1945-46)

172 oldal.

MŰHATATLAN MŰLT

- Új és régi versek. - 186 oldal.

Egy-egy könyv ára portóval 20.— DM

(bankjegyben).

Megrendelhet a szerző címén:

Elektrastr. 7/b. 81925 München.

Kiadóhivatalunknál kapható:

Lourdes és az evangélium,

vizsgaszálások. Rádiós magyar nyelvű

kazetta, 60 perc 10.— DM

Lourdes-i csodák és gyógyulások.

Dokumentumfilm hat csodásan meg-

gyógyulttal. Videokazetta magyarul,

90 perces, VHS, PAL. 40.— DM

Árpádházi Szent Erzsébet élete

(videokazetta magyarul, 40 perces,

VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i zárókönyv (dr. Szabó

József összeállítása) 7.— DM

Lourdes — Bernadett nyomdokain

(kb. 140 színes képpel) 25.— DM

Lourdes, Kereszt út, (videokazetta ma-

gyarul, 50 perces, VHS, PAL) 30.— DM

Lourdes-i üzenet — elmékedések

magyar nyelvű kazetta, dr. Szabó

József összeállítása) 10.— DM

Patrona Hungariae,

színes zománcjelvény) 3.— DM

Szállításhoz + portóköltiséget számíttunk.

Megrendelhető:

Ungarische Katholische Delegatur

ÉLETÜNK kiadóhivatala

Landwehrstr. 66 D-80336 München.

SALUS KLINIK FÜR HAUT- UND ATEMWEGERKRANKUNGEN

* Elegáns privátklinika magyar vezetés

alatt a német Alpokban

* Klímája és földrajzi elhelyezése egye-

dülálló (Salzburg 15 km, Berchtesgaden

és Königssee ca. 18 km)

* Bőr-, légzőszervi- és allergiás betegek

számára

* Kizárólag tudományos alapokon

nyugvó orvosi ellátás

* 265-os természetes sósvíz a saját fizio-

terápiás intézetben

* 103 egy- vagy kétágyas szoba.

Érdeklődni:

Telefon: (0 8651) 708 491 vagy 708 136

Fax: (086 51) 708 11

APRÓHIRDETÉSEK

**MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK
NAGY VÁLASZTÉKBAN!**
Olecsó áron raktárról. — Kérje árlistánát!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 4 72 01 50.
KEPLERSTR. 2. 90478 NÜRNBERG.

Budán közel a Várhoz és a metróhoz, mo-
dern garzonlakás hazalátogatóknak kiadó. Te-
lefon: 01 341 46 24 vagy 091 743 20 34.

BEATRIX PANZIÓ! H-1021 Budapest, Szé-
her út 3. Tel./Fax: 0036-1-1763 730 és tel.:
2750 550. Szeretettel várjuk az „Év panziója”
díjat nyert családias szállodánkban, zöldöve-
zetben, de közel a központhoz. Program szer-
vezés, zárt autóparkoló. Szállodai színvonal —
féláron!

Németországban élő magyar nő, 49/168/67,
megismerkedne 50—55 év körüli, komoly, füg-
getlen férfival. Fényképes levelet „Erdély”
jellegre a kiadóba kérek.

Gyermekszerető, tiszta, jól szituált, 48 éves
magyar hölgy, többéves külföldi gyakorlattal,
elhelyezkedne házzetetőnőnek. ☎ (H) 0036-1-
132 3205 este.

Kolpingház Esztergombán! Színvonalas szál-
lás reggelivel. Parkolás zárt helyen. Kedvező
árak. Kolping szakoktatási intézet, H-2051 Esz-
tergom, Pf. 147. ☎ / Fax: 0036-33-312 295.

Budapesten a Nyugatinál, 70 m²-es, utcai,
telefonos, két szoba hall, gázfűtés, félemelet,
kitűnő közlekedés és bevásárlási lehetőség,
kitűnő felújítva, a többi mb. szerint. Irod-
ának is alkalmas. Irányár: 35.000 DM. Tele-
fon: (H) 0036-1-186 6981.

Balatonmáriafürdőn nyaraló kiadó 1996 év
vakáció alkalmára. Csendes hely, strand 10
perc, 4—7 személyre: nappali, konyha, háló-
fülke, fürdőszoba, wc, hideg-melegvíz. Érdek-
lődni: Tihanyi Józsefné, H-7400 Kaposvár,
Arany János utca, 80. ☎ 0036-82-411 129.

A Dunakanyarban, Esztergomtől 4 km-re, új
háromszintes vikkendház, extra kivitelezés,
eladó. Ára 100.000 Sfr. Érdeklődni: ☎ (CH)
0041-21-964 13 58.

Szentendrén, zöld övezetben, csendes, új,
déli fekvésű, 140 m²-es ikerházfél, panorá-
más kilátással, 600 m²-es telekkel eladó. Ér-
deklődni: ☎ (D) 081 31 / 35 13 23.

Kosztolányi Károly: Emlékezéseim című kö-
tete megrendelhető a szerzőnél: 111 rue de la
Mutualité, F-54600 Villers les Nancy). Ára:
50.— Ffr vagy ennek megfelelő valutáért plusz
portó, vagy utánvétellel is.

Magyarországon élő, 49 / 160, csinos, szőke,
képzemű, vidám természetű, igényes hölgy
keresi végleges kapcsolathoz hozzáillő, intel-
ligens, költelődgetű élettársat, együtt utazni,
minden szepet és jót közösen megélni. Fényké-
pes leveleknek örülnék. Jelige: „Végre, vég-
telenül” a kiadóba.

Németországban élő, magyar férfi, 45 éves,
180 cm magas, megismerkedne karcosú, nem-
dohányzó hölgyvel. Válaszát „Boldogság” jel-
legre a kiadóba várom.

Münchenben élő, 38 éves, természetes élet-
módot élő kertész megismerkedne hasonló
életfelfogású hölgyvel 38 éves korig. Jelige:
„Sárga rózsák”.

Megjelent! **Dr. Ispányi Béla: Az évszázad
pere** (2. kiadás) című könyve. Dr. Ispányi
Béla pápai kamarás halálának 10. évfordulója
és hazai földre történő hazatérése alkalmából.
Megrendelhető: Lámpás Kiadó, H-7678 Aba-
liget, Várhegy utca 5. Ára: 15.— DM.

KERESÉS: Ki ismeri Gulyás János Cleve-
land-i lakost? (Szül. Hódmezővásárhely, 1925).
Utolsó ismert címe: 3620 Archwood Av., Cleve-
land, OH 44109, USA. Lehetséges, hogy tavaly
átköltöztek Magyarországra. — Keresi leánya:
Gulyás Gizella Ilona, Stuttgart (Németország),
Brüsszel (Belgium). Válaszokat kérem: „Salz-
burgi Szent Péter főpápa” jellegre a kiadó-
ba, vagy nevelőapám címére: Mr. Lawrence
E. Seeley, Box 'R' No. 16 APO AE 09131.

„T É T É N Y” Ungarische Spezialitäten
Kreitmayrstr. 26 · 80335 München
Telefon: (0 89) 1 29 63 93

Badacsonyi szürkebarát	7.80
Debrői hárslevelű	6.80
Etyeki Chardonnay	8.80
Alföldi olaszrizling	6.50
Alföldi kékfrankos	6.50
Villányi rosé, Kékóportó	8.80
Villányi kékfrankos	9.80
Villányi Cabernet	10.80
Egri bikavér	9.50
Egri leányka	7.50
Tokaji szamorodni	12.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji aszú 4 puttonos	17.—
Tokaji aszú 5 puttonos	20.50
Kecskeméti barackpálinka	29.—
Vilmos körtepálinka	29.—
Unikum	29.—
Egri cseresznyepálinka	25.50
Császárkörte	21.50
Diólikőr 0.5 liter	14.50
Címerez barackpálinka	33.—
Sárgabarack-, Málnalikőr 0.5 liter	13.50
Tarhonya, kocka, jaskasztka per kg	7.—
Májjas-, véres hurka, disznósajt	13.—
Tokaszalonna	15.—
Füstöltzalonna	12.—
Friss kolbász	15.—
Házi kolbász	25.—
Téliszalámi	33.—
Szegedi szalámi	30.—
Csabai, Gyulai	27.—
Szaloncukor	17.—

● Üvegárut nem szállítunk! ●

„A Világ Királynője nagy engesztelő
mozgalomra főpásztori áldásomat
adom... Ohajom, hogy a magyar en-
gesztelőnek szentély épüljön.”
Mindszenty.

**FELEPÍTÉSRE VÁR SZERETETT
FŐPÁSZTORUNK ÓHAJA!**
Rajtunk a sor kiállni
ISTENÉRT, EGYHÁZÉRT, HAZÁÉRT!

Felvilágosítás / adományok:
„Svábhegyi Világ Királynője Engesztelő
Kápolna Egyesület”,
H -1098 Budapest, Ecseri út 4.

**A magyarok legkedveltebb találkozóhelye
a hagyományos müncheni**

MAGYAR BÁL.

Ez alkalommal a 40.

Az eddigi nagyszerű keretek között
1996. FEBRUÁR 3-ÁN, SZOMBATON,
20.00 órai kezdettel,

a HOTEL BAYERISCHER HOF (Promenade-
platz 2 - 6, München 2) dísztermében tartjuk.
Kérjük kedves honfitársainkat és barátainkat,
hogy rendezvényünk dátumát már most je-
gyezzék elő a naptárba!

A báln rendezőség.

MAGYAR SZENTMISÉK

NÉMETORSZÁG

München-Freisingeri egyházmegye:
AUGSBURG, minden hónap első vasárnapján,
10.00 órakor a Stern Kloster templomban. —
Augusztusban szünet.
KEMPTEN, minden hónap 3. vasárnapján,
10.30 órakor, Eicher Kirche. Augusztusban
szünet. Fehér István lelkész.
Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40,
81925 München. ☎ 089/98 26 37. Fa x98 54 29.

Freiburg—Trier—Speyer—Strasbourg egyházmegyékben:

MÜNCHEN, minden vasár- és ünnepnap 10.30
órákor, a Damenstift-templomban. Dr. Cser-
háti Ferenc plébános.

MANNHEIM, 10.30 órákor, június 4-én, Pün-
kösdkor és július 2-án, a Theresien Kran-
kenhaus kápolnájában.

OFFENBURG, 16.00 órákor, június 4-én, és
július 2-án, a Szent Márton templomban.

KAISERSLAUTERN, június 11-én, 11.00 óra-
kor, a Franziskanerinnen templomában, St.
Franziskusstr. 2.

TRIER, július 9-én, 11.00 órákor, Welsnon-
nenkirche-ben.

SAARBRÜCKEN, 15.30 órákor, június 11-én
és július 9-én, Gaußstr. 9.

FREIBURG, július 16-án, 10.30 órákor, Leo-
poldring 13.

BADEN-BADEN, június 10-én, 15.00 órákor, a
Heilige Graben kolostor templomában.

KARLSRUHE, június 5-én, 10.30 órákor, a
Vinzencius kórház templomában, Südenstr.

PFORZHEIM, június 5-én, 16.00 órákor, a St.
Antonius templomban, Maximilianstr. 49.

FREIURG, STRASBOURG, MULHOUSE és
COLMAR közösségei mindenkit szeretettel
hívunk évi közös búcsúnkra Neunkirchbe,
június 18-án, Alsace-ba, a Rajna mellett ta-
lálható.

Ung. Kath. Mission, Dr. Szabó József lelkész,
Strassburger Str. 39, 77652 Offenburg. Tele-
fon: (0781) 2 68 36.

Münster-, Paderborn-, Osnabrück egyházmegyék:

HAGEN, minden hónap 1. vasárnapján, 10.30
órákor, a St. Josef Hospital kápolnájában.

MENDEN, minden hónap 1. vasárnapján, 15.30
órákor, a Heiliges Kreuz templomban (Bat-
tenfeld).

AACHEN: Minden hónap 1. és 3. vasárnapján,
11.00 órákor, az Orsolyiták kápolnájában,
Bergdich 32 / 36.

MÖNCHEN-GLADBACH: A hónap 4. vasár-
napján 11.45 órákor, a Katharinenstift-ben,
Franciskaner Str. 45 / 47.

KREFELD: A hónap 4. vasárnapján, 17.00 óra-
kor a St. Pauli Stift-ben, Weber Str. 9.

ROSENHEIM, minden hónap 2. és 4. vasár-
napján, 11.00 órákor a Rossacker-kápolná-
ban. Augusztusban szünet.

Rottenburg- Stuttgarteri egyházmegye:
STUTTGART, a Bruder Klaus templomban
június 5-én, pünkösdkor, 12.00 órákor; jú-
nius 18-án, 15.00 órákor, július 2-án 12.00
órákor a Bruder Klaus templomban (Albert-
Schäffle-Str. 30.).

A szentmisék helyét és idejét helyhiány mi-
att nem tudjuk minden számunkban hozni.
Ezért felváltva hozzuk a nyugateurópai orszá-
gok miserendjét. Szerk.

FRANCIAORSZÁG

PARIS: minden vasár- és ünnepnap 11 órákor.
ROUAUX: általában minden hónap 3. vasár-
napján 11.00 órákor (rue du Curé).

CAMBRAIX: általában minden hónap 3. szom-
batján, 19.00 órákor (5 rue du Grand Se-
minaire)

Érdeklődni lehet a 20 46 25 58 (Bondues) tele-
fonon, van-e változás.
Mission Catholique Hongroise 42 rue Albert
Thomas, F-75010 Paris. Metro: République és
Jacques Bonsergent.

A nyári két hónap alatt szünet!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. András Mária T., dr. Bogyay Tamás T.,
Boór János, dr. Frank Miklós, Kovács
K. Zoltán (Budapest) és Szamosi József
(olvasó- és tördelő szerkesztő).

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 80336 München.
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45 / 5 43 81 47
Chefredakteur: P. János Szőke.
Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und
nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünköt a helyi magyar lelke-
sek terjesztik. ők küldik szét és ná-
luk is kell előfizetni!
Tengerentúrra, vagy ahol nincs ma-
gyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi
az újságot.

1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.—
vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentúrra légipostával DM 40.—

Lapzárta minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadjunk el.

Postgiraónt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH-
Ferchenbachstraße 88 · 80995 München.

Belagenhinweis: zu dieser Auflage liegt
zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket és átutalásokat postacsek-
k kontónkra kérünk! Kath. Ungarn-Seel-
sorge München. — Sonderkonto:
Postgiraónt München,
Konto-Nr.: 606 50-803. BLZ 700 100 80.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1994 január 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés
